

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ, ЖОГОРКУ
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИННОВАЦИЯ МИНИСТРЛИГИ**

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

МЕДИЦИНАЛЫК КОЛЛЕДЖ

“Каралды”

Медициналык колледжинин
ОМК төрайымы,
А. Арзиева

“Бекитилди”

Медициналык колледжинин
директору, м.и.к., доцент,
З.С. Арынов

**НЕГИЗГИ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮ
ПРОГРАММАСЫ (НКББП)**

**060110 «ЛАБОРАТОРДУК ДАРТ АНЫКТОО»
АДИСТИГИ**

НКББП структурасы Ошмамлекеттик университетинин №3- блөгенинде көрсөтүлгөн жобонун негизинде иштелип чыкты

Ош МҮга караштуу медициналык колледждин педагогикалык кенешинде бекитилди **16.09.2025-ж** Протокол №.

-№209 буйрук 13.10.2025-ж Жогорку жана орто кесиптик билим берүүнүн эксперименттик билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү

- КРдин орто кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик стандарты (МБС) 16.02.2023-ж Буйрук №557/1

Квалификация: Лаборатордук техник.

Окуу мөөнөтү: 2 жыл 10ай.

Окуу формасы Күндүзгү.

МАЗМУНУ

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

- 1.1. Киришүү
- 1.2. Негизги терминдер жана аныктамалар
- 1.3. НКББПнын негизги ченемдик (нормативдүү) документтери.
  - 1.3.1. НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.
  - 1.3.2. Студенттин НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.
- 1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмөсү
  - 1.4.1. НКББПнын максаты (миссиясы жана милдеттери)
  - 1.4.2. НКББПнын окутуунун натыйжалары
  - 1.4.3. НКББПнын максаттарына окутуунун натыйжаларынын дал келиши.
  - 1.4.4. Адистикти өздөштүрүү мөөнөтү
  - 1.4.5. Абитуриентке коюлган талаптар
  - 1.4.6. НКББПнын эмгек көлөмү

2. БҮТҮРҮҮЧҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

- 2.1. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк тармагы
- 2.2. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк объектиси
- 2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү
- 2.4. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери

3. ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА КАРАТА ТАЛАПТАР

- 3.1. Иш берүүчүлөрдүн муктаждыктарына анализ жасоо
- 3.2. Бүтүрүүчүнүн НКББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптануучу компетенциялары

4. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНИН МАЗМУНУН ЖАНА УЮШТУРУЛУШУН РЕГЛАМЕНТТӨӨЧҮ ДОКУМЕНТТЕР

- 4.1. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП бүтүндүгүн камсыздоочу программалык документтер
  - 4.1.1. Компетенцияларды калыптандыруучу матрицалары (дисциплиналардын циклдери боюнча жана өзүнчө дисциплиналар боюнча)
  - 4.1.2. НКББП өздөштүрүүдө бардык милдеттүү жалпы маданий жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруунун паспорттору жана программалары
  - 4.1.3. Компетенттүүлүккө багытталган окуу планы жана окуу процессинин календардык графиги
  - 4.1.4. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП билим берүүнүн баскычтык күтүлүүчү натыйжаларга карата даярдыгына шайкештигин студенттерди арада комплекстүү түрдө баалоо (аттестация) боюнча программа
  - 4.1.5. Бүтүрүүчү студенттердин жыйынтыктоочу комплекстүү сынактарынын (жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясынын) программасы
- 4.2. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП дисциплинардык программалык документтери
  - 4.2.1. Окуу дисциплиналарынын жумушчу программалары
  - 4.2.2. Өндүрүштүк практиканын программасы
  - 4.2.3. ОшМУ менен саламаттыкты сактоо мекемесинин ортосундагы келишимдин үлгүсү

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДӨМӨ

- 5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)
- 5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)
- 5.3. Кесиптик цикл (С.3)
- 5.4. Вариативдүү бөлүк – КОЖ компонентинин дисциплиналары (С.1, С.2, С.3)

- 5.5. Вариативдүү бөлүк – студенттин тандоосу боюнча дисциплиналар (С.1, С.2, С.3)
- 5.6. Дене тарбия
- 5.7. Өндүрүштүк практика

6. РЕСУРСУК КАМСЫЗДОО

- 6.1. НКББП кадрдык камсыздоосу
- 6.2. НКББП окуу-методикалык жана маалыматтык камсыздоосу
- 6.3. НКББП ишке ашырылышын камсыздоочу материалдык-техникалык база
- 6.4. Негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн болгон каржылоо.

7. БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРДҮН ЖАЛПЫ МАДАНИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРЫНЫН ӨНҮГҮҮСҮН КАМСЫЗДООЧУ КОЖДЫН СОЦИАЛДЫК-МАДАНИЙ ЧӨЙРӨСҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

- 7.1. Студенттик өз алдынча башкаруу органдары, профкомдор
- 7.2. Спорттук-ден соолукту чыңдоочу иш-чаралар
- 7.3. Кесип аркылуу тарбиялоо
- 7.4. Жатаканада иштөө
- 7.5. Социалдык жардамдын чаралары

8. СТУДЕНТТЕРДИН ӨЗДӨШТҮРҮҮ САПАТЫН БААЛОО СИСТЕМАСЫН ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК КАМСЫЗДОО

- 8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация
- 8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору
- 8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы
- 8.4. МА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби

9. СТУДЕНТТЕРДИ ДАЯРДОО САПАТЫН КАМСЫЗДООЧУ БАШКА ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК ДОКУМЕНТТЕР ЖАНА МАТЕРИАЛДАР

- 9.1. Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизмдери
- 9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизмдери

10. НКББП ТОЛУГУ МЕНЕН ЖАНА АНЫ ТҮЗГӨН ДОКУМЕНТТЕРДИ УЛАМ ЖАҢЫЛООНУ УЮШТУРУУ БОЮНЧА РЕГЛАМЕНТ

11. НКББП ИШТЕП ЧЫГУУЧУЛАРЫНЫН, ЭКСПЕРТТЕРИНИН ТИЗМЕСИ

I. Жалпы жоболор

1.1. Киришүү.

1.060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасы (НКББП) медициналык колледжиндеги адистикке түзүлгөн жумушчу топ тарабынан окуу жайдын мыйзамына ылайык, ченемдик-укуктук актылары тарабынан иштелип, аныкталат. НКББПсы педагогикалык кеңештен талкууланып, ОшМУнун окумуштуулар кеңеши бекитилген тартипте күчүнө кирет.

НКББП максаттарды, күтүлүүчү натыйжалар билим берүү процессинин реализациялоо технологияларын жана шарттарын, ушул багыт боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун баалоо сапатын жана төмөнкүлөрдү ичине камтыйт: окуу план, окуу курстарынын жумушчу программалары, предметтери, дисциплиналар (модулдар), студенттерди даярдоо сапатын камсыздаган жана башка материалдар, андан сырткары окуу календардык график жана тиешелеш билим берүү технологиясын реализациялоону камтыган методикалык материалдары регламенттештирет.

1.2. Терминдер жана аныктамалар

Мамлекеттик орто билим берүү стандартында “Билим берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасы жогорку кесиптик билим берүү жаатында белгиленген тартипте кабыл алынган эл аралык документтерге ылайык атоолор жана аныктамалар пайдаланылат.

- негизги кесиптик билим берүү программасы окуу-усулдук документтерди топтому, жөнгө салуу максаттары, күтүлүүчү натыйжалары, тиешелүү адистик боюнча билим берүү жараянынын ишке ашыруу мазмуну жана уюштуруу
- **Дисциплинанын циклы** - билим берүү программасы же окутуу, билим берүү максаттары жана натыйжалары боюнча белгилүү бир логикалык толуктугу бар дисциплинанын жыйындысы, бир бөлүгү.
- **Модуль** - окутуу, билим берүү максаттары жана натыйжалары боюнча белгилүү бир логикалык толуктугун бар тартипте бир бөлүгү.
- **Компетенция** - тиешелүү адистик боюнча кесиптик иш жүргүзүү үчүн зарыл болгон жеке сапаттары, билимдердин жана көндүмдөрдүн динамикалык айкалышы.
- **Кредит (кредиттер)** - негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү.
- Окутуунун жыйынтыгы - билим, билгичтиктер жана көндүмдөр менен катары натыйжасында негизги кесиптик билим берүү программасы боюнча окутуудан алынган жыйынтык.

1.3. НКББПнын негизги ченемдик (нормативдүү) документтери.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 28-мартындагы № 160 токтомун аткаруу тууралуу БУЙРУК 443\1 13.04.2018-ж (ОУКны бекитүү, типтүү жана окуу пландарды бекитүү).

-ТОКТОМ, 2016-жылдын 4-октябры, №525. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 29-сентябрындагы № 670 “Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында көз

карандысыз аккредитация боюнча актыларды бекитүү жөнүндө” токтомуна толуктоолорду киргизүү тууралуу (минималдуу талаптар).

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 23-июлундагы № 334 токтому менен бекитилген КРда билим берүү ишин лицензиялоо тартиби жөнүндө убактылуу жобо

- КРдин орто кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик стандарты (МББС) 15.05.2019-ж. Буйрук № 557\1

- Ош мамлекеттик университетинин УСТАВЫ 2018-ж.

- ОшМУнун №33-блютени №5 пр 15.03. 2017ж.

- Ош мамлекеттик университетинин стратегиялык өнүктүрүү планы 2019-ж.

- Ош мамлекеттик университетине караштуу медициналык колледждин стратегиялык планы 2019-ж.

1.3.1. НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

КОББ даярдоонун багыты боюнча негизги билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. НКББП Кыргыз Республикасынын даярдоо багыттары боюнча эмгек базарынын керектөөлөрүн эсепке алуу менен тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде иштелип чыгылат.

Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын күндөгү, аралыктык жана жыйынтык мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү алардын жекече жетишкендиктерин тийиштүү НКББПнын этаптуу же түпкү талаптарга ылайык келгидей аттестациялоо үчүн баалоочу каражаттардын типтүү тапшырмаларды, текшерүү жумуштарын, тесттерди ж.б. камтуучу, билимдерди, билгичтиктерди жана ээ болгон зиректердин деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү байырлары түзүлөт. Баалоочу каражаттардын байырларын ЖОЖ иштеп чыгат жана бекитет.

Бүтүрүп чыгаруучу квалификациялуу иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар жогорку окуу жайдын белгиленген тартиби боюнча аныкталат.

КОББ студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

КОББ НКББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттүүлүктөрү менен тааныштырууга, студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу мерчеминде каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

1.3.2. Студенттин НКББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

- Студенттер, студенттин тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде, НКББПда алдын ала каралган конкреттүү сабакты тандап алууга укуктуу.

- Студент өзүнүн жекече билим берүү траекториясын түзүүдө сабакты тандоо боюнча кеңеш алуу жана алардын даярдоонун (адистештирүүнүн) болочок багытына таасир этүү укугуна ээ.

- НКББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

- Студенттер колледждин НКББПсында алдын ала каралган бардык тапшырмаларды аныкталып белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

- Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Жумасына аудиториялык сабактардын күндүзгү окуу таризиндеги көлөмүн КОББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын өзгөчөлүгүн эсепке алуу менен, ар бир окуу сабагын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50% чектеринде мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын жалпы мүнөздөмө

060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигинин НКББПсынын курамы 2017-2018-окуу жылында түзүлүп, өз ишмердүүлүгүн баштаган. Өзүнүн өнүктүрүү иш планынын алкагында иш алып барат. Лаборатордук дарт аныктоо адистигине 2017-2018-окуу жылында биринчи жолу студенттерди кабыл алган. Алгач 2017-2018-окуу жылында 22 студент, 2018-2019-окуу жылында 15 студент, 2019-2020-окуу жылында 20 студент, 2020-2021-окуу жылында 30, 2021-2022-окуу жылында 25 кабыл алынган, ал эми 2025-2026-окуу жылына 32 студент кабыл алынды.

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча студенттердин контингенти 2019-2022-жж.

№	Адистиги	1-курс	2-курс	3-курс	Баары	Агымдын саны
1	Лаборатордук дарт аныктоо	17/15	19	20	71	4
	Жалпы саны:	32	19	20	71	4

Окутуучулардын контингенти:

Адистикке сабак берген жалпы 65 окутуучу, анын ичинде 3 илимдин кандидаты эмгектенет.

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» багытына сабак берген окутуучулардын контингенти:

НКББПга тартылган окутуучулардын саны	Баары	Илимдин кандидаттары	Штаттагы окутуучулар	Айкалыштыруучу, окутуучулар
Негизги штаты	18	2	18	0

1.4.1. НКББПнын максаты (миссиясы жана милдеттери).

Билим берүү программасынын миссиясы:

1. Заман талабына ылайык, максатка умтулган, адамзаттык баалуулуктарга ээ, сапаттуу билимин оз жумушунда колдоно алган адистерди даярдоо.

2. Заманбап материалдык каражаттар менен жабдылган саламаттыкты сактоо мекемелеринде практикалоого даяр адистерди калыптандыруу.

3. Руханий, гумандуулук, маданияттуулук, социалдык жактан өнүккөн боорукер инсанды калыптандыруу.

4. Социалдык жана экономикалык шарттарга бат ылайыкташкан, эмгекчил, лидер профессионал адисти даярдоо.

Билим берүү программасынын максаттары:

1. Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, химиялык реактивдерди, идиштерди, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан жана эмгек ордун уюштура алган учурдун талаптарына жооп берген атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;

2. Профессионалдык чөйрөдө биологиялык материалдарды алуу, каттоо, сактоо, жеткирүү методдорун компетенциясына жараша калктын муктаждыгын жоюуга колдоно билишкен адис болушат;

3. Эмгек рыногунун шарттарында атаандаштыкка жөндөмдүү, кесипкөй, коомдук ишмердүүлүктөргө активдүү катышууга ынтызар, мекенин сүйгөн, өзүнүн оюн жазуу жана оозеки түрүндө даана туюндура алган атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;

НКНББПнын максаттарына окутуунун натыйжаларынын дал келүүсү

№	Окутуунун жыйынтыктары	Максат 1	Максат 2	Максат 3
1	ОН-1. Үч тилде баарлашат: кыргыз жана орус тилдеринде В2 деңгээлинде, чет тилдердин биринде В1 деңгээлинде кесиптик чөйрөдө кеп ишмердүүлүгүн жүргүзөт.	+		+
2	ОН-2. Идеяларды жаратууга жана критикалык ой жүгүртүүгө, башка көз караштарды интеграциялоого жана талдоого жөндөмдүү, профессионалдык чөйрөдө аргументтүү жана конструктивдүү ойлонот, ишкердик жүргүзүүдө стандарттык эмес кырдаалда өзүн-өзү башкарат, психологиялык туруктуулукту жана изилдөөчүлүк жөндөмдөрдү колдоно алат.			+
3	ОН-3. Адамзатка жана улуттук баалуулуктарга урмат көрсөтөт, мыйзамдуулукту сактайт, жарандык жоопкерчиликти көрсөтөт, сыноочу жана конструктивдүү ой жүгүртө алат, өзүн башкарууну жана психологиялык туруктуулукту сактайт, кесиптик ишмердүүлүгүндө илимий-изилдөөчү көндүмдөргө ээ.			+
4	ОН-4. Лабораториялык орунду эмгек коопсуздугу, санитардык-гигиеналык нормалар жана техникалык коопсуздук эрежелерине ылайык уюштура алат; жабдууларды, реактивдерди жана аспаптарды		+	+

	рационалдуу жайгаштырат, тазалыкты жана тартипти сактайт, приборлордун иштешин текшерет, жеке коргоочу каражаттардын болушун көзөмөлдөйт, химиялык жана биологиялык материалдар менен иштөөдө алдын алуу чараларын сактайт, авариялык кырдаалдардын алдын алат жана зарыл учурда туура аракет кыла алат.			
5	ОН-5. Биологиялык материалдарга клиническо-диагностикалык, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү бекитилген ыкмалар жана сапат стандарттарына ылайык жүргүзө алат; үлгүлөрдү тандоо, маркировкалоо, сактоо жана ташуу көндүмдөрүнө ээ, реактивдерди жана жабдууларды даярдайт, заманбап лабораториялык приборлорду жана автоматташтырылган системаларды колдонот.	+	+	
	ОН-6. Лабораториялык изилдөөлөрдүн ички жана лабораториялык сапатын көзөмөлдөөгө катыша алат, анализдердин натыйжаларын белгиленген формада өз убагында каттап жана системалаштыра алат; орто медициналык персоналдын ишин уюштуруу, тапшырмаларды бөлүштүрүү, процедуралардын аткарылышын көзөмөлдөө жана сапат стандарттарын сактоо көндүмдөрүнө ээ болот.		+	+

НКНББПнын максаттарына окутуунун натыйжаларынын дал келүүсү

№	Окутуунун жыйынтыктары	Максат 1	Максат 2	Максат 3
1	ОН-1. Кесиптик ишмердүүлүгүн аткарууда технологиялык өзгөрүүлөргө ыңгайлашуу менен бирге гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздерин билет жана аларды практикада пайдалана алат.		+	
2	ОН-2. Түрдүү жагдайларда көйгөйлөрдү чече билген, чакан жамааттарда иштей алган, элинин тарыхын, каада салтын, маданий баалуулуктарын тереңбилип, баалаган, максаттуу, жоопкерчиликтүү адис катары билимдерге, билгичтиктерге, көндүмдөргө ээ.			+
3	ОН-3– Техникалык коопсуздук эрежелерин сактоо менен лаборанттын эмгек ордун уюштураалат.			+

4	ОН-4. Биологиялык материалдарга клиникалык-диагностикалык изилдөөлөрдү, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү жүргүзө алат.			+
5	ОН-5. Ички жана лабораториялар асындагы сапатты көзөмөлдөө иштерине катыша алат жана анализдердин жыйынтыгын каттай билет. Ортомедициналык персоналдардын жумушуну уюштура алат.	+		

**ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА АДИСТИГИ БОЮНЧА
ОКУТУУНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА КОМПЕТЕНЦИЯЛАРДЫН ДАЛ
КЕЛИШИ (1-2-семестр)**

Окутуунун натыйжалары	Окутуунун натыйжаларын калыптандырган дисциплиналардын жана илимий-изилдөө практикалардын тизмеси	Дисциплиналардын жана окутуунун натыйжаларына тиешелүү, МББС ылайык компетенциялардын тизмеси
ОН-1. Үч тилде баарлашат: кыргыз жана орус тилдеринде В2 деңгээлинде, чет тилдердин биринде В1 деңгээлинде кесиптик чөйрөдө кеп ишмердүүлүгүн жүргүзөт.	Кыргыз тили Орус тили жана адабияты Чет тили	ОН-1=ЖК-1
ОН-2. Идеяларды жаратууга жана критикалык ой жүгүртүүгө, башка көз караштарды интеграциялоого жана талдоого жөндөмдүү, профессионалдык чөйрөдө аргументтүү жана конструктивдүү ойлонот, ишкердик жүргүзүүдө стандарттык эмес кырдаалда өзүн-өзү башкарат, психологиялык туруктуулукту жана изилдөөчүлүк жөндөмдөрдү колдоно алат.	Кесиптик психология Дене тарбия. Цифровые технологии в производстве	ОН-2=ЖКК-10+ДКК-1

<p>ОН-3. Адамзатка жана улуттук баалуулуктарга урмат көрсөтөт, мыйзамдуулукту сактайт, жарандык жоопкерчиликти көрсөтөт, сыноочу жана конструктивдүү ой жүгүртө алат, өзүн башкарууну жана психологиялык туруктуулукту сактайт, кесиптик ишмердүүлүгүндө илимий-изилдөөчү көндүмдөргө ээ.</p>	<p>Өндүрүштө санариптик технологиялар, кесиптик психология, кесиптик ишмердүүлүктү укуктук камсыздоо.</p>	<p>ОН-3=ЖКК-1+ЖКК-10+ЖКК-12</p>
<p>ОН-4. Лабораториялык орунду эмгек коопсуздугу, санитардык-гигиеналык нормалар жана техникалык коопсуздук эрежелерине ылайык уюштура алат; жабдууларды, реактивдерди жана аспаптарды рационалдуу жайгаштырат, тазалыкты жана тартипти сактайт, приборлордун иштешин текшерет, жеке коргоочу каражаттардын болушун көзөмөлдөйт, химиялык жана биологиялык материалдар менен иштөөдө алдын алуу чараларын сактайт, авариялык кырдаалдардын алдын алат жана зарыл учурда туура аракет кыла алат.</p>	<p>Лабораториялык иштердин техникасы (Техника лабораторных работ)</p> <p>Клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдүн ыкмалары (Методы клинических лабораторных исследований)</p> <p>Клиникалык-диагностикалык лабораторияларда иштөөнүн коопсуздугу (Безопасность работы в клинико-диагностических лабораториях)</p>	<p>ОН-4=КК-1+КК-6+КК-9+КК-10+КК-11+КК-14+КК-19</p>
<p>ОН-5. Биологиялык материалдарга клиническо-диагностикалык, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү бекитилген ыкмалар жана сапат стандарттарына ылайык жүргүзө алат; үлгүлөрдү тандоо, маркировкалоо, сактоо жана ташуу көндүмдөрүнө ээ, реактивдерди жана жабдууларды даярдайт, заманбап лабораториялык приборлорду жана</p>	<p>Медициналык терминология менен латын тилинин негиздери (Основы латинского языка с медицинской терминологией)</p> <p>Клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдүн ыкмалары (Методы клинических лабораторных исследований)</p> <p>Микробиология, эпидемиологиянын негиздери жана микробиологиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары (Микробиология основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований)</p>	<p>ОН-5=КК-2+КК-3+КК-4+КК-5+КК-7+КК-8+КК-12+КК-13+КК-15+КК-17+КК-18+КК-20+КК-21+ОПК-2+ОПК-3+ОПК-4+ОПК-5+ОПК-6+ОПК-7+ОПК-8+ОПК-9+ОПК-11+ДКК-2+ДКД-3</p>

<p>автоматташтырылган системаларды колдонот.</p>	<p>Адамдын анатомиясы жана физиологиясы.</p> <p>Химия</p> <p>Фармакология негиздери</p> <p>Биология медициналык генетиканын негиздери менен</p> <p>Гигиена санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдүн техникасы менен (Гигиена с техникой с санитарно гигиенических исследований)</p> <p>Токсикология негиздери</p> <p>Наркомания жана токсикоманиянын патофизиологиясы (Патофизиология наркомании и токсикомании)</p>	
<p>ОН-6. Лабораториялык изилдөөлөрдүн ички жана лабораториялык сапатын көзөмөлдөөгө катыша алат, анализдердин натыйжаларын белгиленген формада өз убагында каттап жана системалаштыра алат; орто медициналык персоналдын ишин уюштуруу, тапшырмаларды бөлүштүрүү, процедуралардын аткарылышын көзөмөлдөө жана сапат стандарттарын сактоо көндүмдөрүнө ээ болот.</p>	<p>Гигиена санитардык-гигиеналык изилдөөлөрдүн техникасы менен (Гигиена с техникой с санитарно гигиенических исследований)</p>	<p>ОН-6= ЖК-16 +КК-22+КК-23</p>

**ЛАБОРАТОРИЯЛЫК ДИАГНОСТИКА АДСТИГИ БОЮНЧА
ОКУТУУНУН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА КОМПЕТЕНЦИЯЛАРДЫН ДАЛ
КЕЛИШИ (3-6-семестр)**

Окутуунун натыйжалары	Окутуунун натыйжаларын калыптандырган дисциплиналардын жана илимий-изилдөө практикалардын тизмеси	Дисциплиналардын жана окутуунун натыйжаларына тиешелүү, МББС ылайык компетенциялардын тизмеси
ОН-1. Кесиптик ишмердүүлүгүн аткарууда технологиялык өзгөрүүлөргө ыңгайлашуу менен бирге гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздерин билет жана аларды практикада пайдалана алат.	Орус тили, кыргыз тили жана адабияты, чет тили, кесиптик математика, информатика, латын тилинин негиздери мед.терминалогиялар менен, ИОПД, Кыргызстандын географиясы, фармакология, экологиянын негиздери , этика жана деонтология, биология с основами медицинской генетики,адамдын анатомиясы жана физиологиясы.	ОН-1=ЖК-1,ЖК-3,ЖК-5,ЖК-7; ККК-1; ККК-2, ККК-3. ОК-1,ОК-3,ОК-5,ОК-7,ДПК-1,ДПК-2,ДПК-3.
ОН-2. Түрдүү жагдайларда көйгөйлөрдү чече билген, чакан жамааттарда иштей алган, элинин тарыхын, каада салтын, маданий баалуулуктарын тереңбилип, баалаган, максаттуу, жоопкерчиликтүү адис катары билимдерге, билгичтиктерге, көндүмдөргө ээ.	Кесиптик кыргыз тили, Латын тили медициналык терминология менен, Кесиптик чет тили, Кыргызстан тарыхы, Философия, Кесиптик орус тили, Манастануу	ЖК-6, ЖК-8. ОК-6, ЖК-8.
ОН-3. Техникалык коопсуздук эрежелерин сактоо менен лаборанттын эмгек ордун уюштураалат.	ИОПД, Кыргызстандын географиясы, фармакология, экологиянын негиздери	КК-5, КК-11, КК-12, КК-13, КК-14.
ОН-4. Биологиялык материалдарга клиникалык-диагностикалык изилдөөлөрдү, гематологиялык, биохимиялык, гистологиялык, микробиологиялык, санитардык-гигиеналык жана иммунологиялык изилдөөлөрдү жүргүзө алат.	Кыргызстан тарыхы Философия ИОПД, Фармакология Физическая культура Медицинская генетика Первая медицинская помощь	КК-1,КК-2,КК-4, КК-7,КК-9,КК-10.

<p>ОН-5. Ички жана лабораториялар асындагы сапатты көзөмөлдөө иштерине катыша алат жана анализдердин жыйынтыгын каттай билет. Орто медициналык персоналдардын жумушуну уюштура алат.</p>	<p>Гистология и гистологическая техника</p> <p>Методы клинических лабораторных исследований</p> <p>Основы биохимии и методы клинико-биохимических исследований</p> <p>Основы общей клинической патологии</p> <p>Гигиена с техникой с санитарно гигиенических исследований</p> <p>Микробиология основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований</p> <p>Кессиптик психология</p>	<p>ЖК-2, ЖК-4, КК-3, КК-6, КК-8, ККК-3.</p>
---	--	--

1-сурот. Окутуунун натыйжаларын, компетенцияларды жанылап, бекитуу учурунда.

1.4.3. Адистикти өздөштүрүүнүн мөөнөтү

- 060110“Лаборатардук дарт аныктоо” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн түрү - күндүзгү.

- Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү жалпы орто билимдин базасында окутуунун күндүзгү формасында 2 жыл 10айдан кем эмес.

1.4.4. НКББПнын эмгек көлөмү

Кесиптик орто билим берүү программалары төмөнкү окуу циклдерин окутууну камсыз кылат:

1. Жалпы гуманитардык цикл
2. Математикалык жана табигый-илимий цикл
3. Кесиптик цикл жана анын бөлүмдөрү
4. Дене тарбия
5. Практика
6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация.

Адистерди даярдоо боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу **180** кредитке (зачеттук бирдикке) барабар.

Бир окуу семестринин эмгек өлчөмү **30** кредитке (зачеттук бирдик) барабар (окуу процесси эки семестрге бөлүнүп уюштурулса).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин **30** сааттык окуу ишине барабар (аудиториялык иш, өз алдынча иштөө, аттестациянын баардык түрлөрү).

№ п/п	Окуу дисциплиналарынын аталышы (практикалар кошулуп)	Жалпы эмгек сыйымдуулугу		Семестрлер боюнча болжолдуу бөлүштүрүү					
		кредит	сааты	1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр
				Апталардын саны					
				15-18	15-18	15-18	15-18	15-18	9-18
1.	Жалпы гуманитардык цикл	18	540						
	Базалык бөлүк	15	450						
	Кыргыз тили жана адабияты	2	60	x					
	Орус тили	2	60	x					
	Чет тили	4	120						
	Кыргызстан тарыхы	2	60						
	Манас таануу	2	60						
	Кыргызстандын географиясы	2	60						
	Жалпы:	18	540						

2.	Математикалык жана табигый илимдер цикли	6	180						
	Базалык бөлүк	4	120						
	Кесиптик математика	2	60						
	Информатика	2	60						
	Тандоо курсу	4	120	x					
	Жалпы:	6	180						
3.	Кесиптик цикл	85	2250						
	Базалык бөлүк	79	2070						
	Латын тилинин негиздери медициналык терминология менен	3	90	x					
	Анатомия жана физиология	5	150		x				
	Медициналык генетика	4	120	x					
	Микробиология, основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований 1	5	150		x	x	x	x	x
	Гигиена с техникой санитарно-гигиенических исследований 1	5	150		x	x	x	x	x
	Методы клинических лабораторных исследований 1	5	150		x	x	x	x	x
	Основы биохимии и методы клинико-биохимических исследований	4	120			x	x	x	x
	Основы общей клинической патологии	4	120			x			
	Информационное обеспечение профессиональной деятельности	2	60				x		
	Профессиональная психология	2	60					x	
	Фармакология	2	60		x				
	Медицинская паразитология	3	90					x	
	Начальная военная медицинская подготовка	2	60					x	
	Кесиптик психология.	3	90				x		
	Химия	5	150	x					
	Техника лабораторных работ	5	150	x	x				
	Гистология жана гистологиялык техника	6	180				x		
	ПОПД	3	90				x		
	Биринчи медициналык жардам	2	60						x
	Вариативдик бөлүк	6	180				x	x	x
	Жалпы:	85	2250						
4.	Дене тарбия		2с апта сына	x	x	x	x	x	x

5.	Практика	21	630		x	x	x	x	x
6.	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	6	180		x				x
	Экзамендердин саны (макс)			8-10	8-10	8-10	8-10	8-10	8-10
	Курстук иштердин, проекттердин саны								
	Негизги билим берүү программасынын жалпы эмгек өлчөмү	185	5790	30	30	30	30	30	30

1.4.5. Абитуриентке коюлган талаптар:

Абитурентте төмөндөгү документ болуусу керек.

- Аттестат же атайын окуу жайды аяктанандыгы тууралуу диплом.
- КРдин билим жана илим министри тарабынан бекитилген буйруктун негизинде ОшМУнун медициналык колледждин 060110 “Лаборатордук дарт аныктоо” адистигине кабыл алуу комиссиянын эрежесин сактоо.

2. БҮТҮРҮҮЧҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

2.1. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүк тармагы

Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгү өзүнө-калктын ден соолугуна кам көрүүдө дартты аныктоо жана дарылоо, медициналык алдын алуу иш-чараларды камтыйт.

2.2. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүк объектиси.

060110“Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча кесиптик бүтүрүүчүлөрдүн ишмердүүлүгүнүн объектилери болуп төмөнкүлөр саналат (көрсөтүлөт):

- Бейтаптар;
- Дени сак калк (ымыркайлар, балдар, өспүрүмдөр, 18 жаштан жогору курактагы адамдар, улгайган жана кары адамдар, кош бойлуулар);
- Бала бакчалардын, билим берүү мекемелеринин, өнөр жай ишканаларынын уюшулган эмгек жамааты;
- Баштапкы эмгек жамааттары.

2.3. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүндөгүнүн түрлөрү.

- Алдын алуу;
- Дарт аныктоо;
- Кам көрүү;
- Ыкчам (неотложный) жардам көрсөтүү;

- Уюштуруу (санитардык-гигиеналык маалымат берүү)

Окуу өздөштүрүлгөн сайын «Лаборатордук техник» квалификациясы ыйгарылат.

Бутуруучулор, ата-энелер материалдык техникалык база менен таанышуу учурунда

2.4. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери.

060110“Лаборатордук дарт аныктоо” адистиги боюнча даярдалган бүтүрүүчү өзүнүн кесиптик ишмердигинин түрлөрүнө ылайык төмөнкүдөй адистик милдеттерди чечүүгө тийиш:

Медициналык-профилактикалык.

- дарылоо-профилактикалык мекемелериндеги иш ордунда санитардык-гигиеналык жана санитардык-эпидемиологиялык режимдерди сактоо;
- саламаттыкты сактоо системасынын нормативдик документтерине ылайык, эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасынын талаптарын эске алуу менен өз ишин уюштуруу;
- калктын ооруларына алгачкы, экинчи жана үчүнчү алдын алуу жүргүзүү (дени сактар, бейтаптар, алардын үй-бүлө мүчөлөрү жана топтор);
- ден-соолукту чыңдоо, жакшыртуу боюнча калкка санитардык-гигиеналык маалымат берүү;
- сергек жашоо образын жайылтуу; сергек жашоо образы тууралуу конкреттүү программаларды иштеп чыгуу жана аларды жүзөгө ашыруу;
- бейтаптардын ден-соолугун тобокелге салуучу жагдайларды жана аларды жок кылууну аныктоо.
- санитардык-гигиеналык маалымат берүү.

Сергек жашоо образы боюнча программаларды иштеп чыгуу жана аны ишке ашыруу,

алардын натыйжаларын баалоо.

3. Өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына карата талаптар

3.1. Иш берүүчүлөрдүн керектөлөрүн талдоо жүргүзүү

060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча бүтүрүүчүнүн компетенттүүлүк модели, иш берүүчүлөрдүн керектөлөрүн эске алуу менен бирге түзүлөт.

Дарылоо - алдын алуу (профилактикалык) мекеме жетекчилеринин «Иш берүүчүүлөр» үчүн анкетанын суроолоруна жооп берүүсүнүн негизинде, иш берүүчүлөрдүн керектөлөрүнүн түзүмү жана көлөм бааланат.

Бүтүрүүчүлөрдүн, эмгек рыногунда канчалык деңгээлде талапка ээ экендигин жана аларды тиешелүү түрдө ишке жайгаштыруунун келечеги (келечектеги адистешүүсүн эске алуу) тууралуу алдын ала божомолдоо, өздүк маалыматтарды (анкетные данные) талдоонун негизинде ишке ашырылат.

Иш-беруучулор менен суйлошуу учуру.

3.2. Негизги билим берүү программасын (НКББП) өздөштүрүүнүн

натыйжасында калыптануучу, бүтүрүүчүнүн компетенциясы.

НКББП ны өздөштүргөндүгү тууралуу жыйынтык, бүтүрүүчүнүн окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциясы аркылуу аныкталат, башкача айтканда бүтүрүүчү кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттерине ылайык өзүнүн алган билимин, көндүмдөрүн колдоно билүүгө жөндөмү адис болуусу керек.

4. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНИН МАЗМУНУН ЖАНА УЮШТУРУЛУШУН РЕГЛАМЕНТТӨӨЧҮ ДОКУМЕНТТЕР

- окуу планы;
- окуу календардык графиги;
- компетенция матрицасы;
- окуу курстардагы дисциплиналар үчүн жумушчу программа, силлабустар;
- студенттерди сапаттуу даярдоо жана тарбиялоодо ар түрдүү материалдар менен камсыздоо; өндүрүштүк практиканын программасы

НКББП адистерди даярдоодо төмөндөгү окуу циклдарды камтыйт.

СПО 1- жалпы гуманитардык цикл

СПО 2- математика жана так илимдер цикл

СПО 3- кесиптик цикл

СПО 4-практика

СПО 5- жалпы мамлекеттик аттестациялоо

СПО 6- дене тарбия

Ар бир цикл базалык жана вариативдик бөлөк болуп бөлүнгөн. Вариативдик бөлүктүгү сааттарга тандоо курстарды окутуу каралган жана иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр, студенттердин оюн эске алуу менен дисциплиналар окутууга сунушталат. Ош мамлекеттик университетинин нормативдик документтеринин негизинде окуу-усулдук кеңештин чечими менен ишке ашырылат.

4.1. Компетенттүүлүккө багытталган НКББП бүтүндүгүн камсыздоочу программалык документтер

4.1.1. Компетенцияларды калыптандыруучу матрицалары

Калыптануучу компетенция матрицасы

2023-2024-окуу жылындагы окуу планында каралган циклда окутулуучу дисциплиналар боюнча калыптануучу компетенциялар (тиркемелерде2)

4.1.2. Негизги кесиптик билим берүү программасын (НКББП) өздөштүрүдөгү, бардык (милдеттүү түрдөгү) жалпы жана кесиптик компетенттүүлүктөрдүн түзүлүшүнүн паспорту жана программалары

Негизги кесиптик билим берүү программасынын 060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча өздөштүрүүдөгү студенттердин кесиптик жана жалпы кесиптик компетенцияларынын паспорту жана программалары

(иштеп чыгуу стадиясында)

4.1.3. Окуу процессинин компетенттүүлүккө багытталган окуу планы жана календардык графиги

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» боюнча жумушчу окуу планы жана календардык окуу графиги колледждин педагогикалык кеңешинде бекитилген. **Протокол № 1. 5.09.2023-2024-жж (тиркеме 1)**

4.1.4. Негизги кесиптик билим берүү программасынын (НКББП) компетенттүүлүккө багыттап окутуудагы, студенттерди этабы менен күтүлүүчү натыйжага даярдоо үчүн сынак аралык текшерүүнүн комплекстүү программасы

Негизги кесиптик билим берүү программасына (НКББП) кирген окуу дисциплиналары боюнча, аралык сынактын комплекстүү программаларынын курамы, мазмуну жана логикалык жактан байланышы

4.1.5. Бүтүрүүчүлөр үчүн жыйынтыктоочу (мамлекеттик аттестация) сынактын комплекстүү программасы (иштеп чыгуу стадиясында).

4.2. Негизги кесиптик билим берүү программасынын компетенттүүлүккө багыттап окутуудагы, дисциплиналар боюнча программаларга тийиштүү болгон иш кагаздары (тиркемелерде 2)

4.2.1. Дисциплиналар боюнча жумушчу программалар, силлабустар (тиркеме 2)

4.2.2. Өндүрүштүк практиканын программасы (тиркеме 3)

ОшМУнун медициналык колледжинде, мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык 060110 «Лаборатордук дарт аныктоо» багытында адистерди даярдоодо, өндүрүштүк практиканы өтүү милдеттүү болуп эсептелинет жана студенттерди кесиптик-практикага багыттаган окутуунун түрлөрүн (формасын) өзүнө камтыйт. Студенттер теориялык курстардан алган (өздөштүргөн) билимин, жөндөмдөрүн практика жүзүндө бышыктап, жалпы кесиптик компетенцияларды калыптандыра алышат.

Өндүрүштүк практика, тийиштүү кадрлар, методикалык жана техникалык мүмкүнчүлүгү жакшы жолго коюлган Кыргыз Республикасынын аймагындагы дарылоо-профилактикалык мекемелеринде өткөрүлөт. Өндүрүштүк практиканын базасы болгон саламаттык сактоо мекемелери менен ОшМУнун ортосунда келишимдер түзүлгөн.

Программанын мазмуну тууралуу маалымат №3 тиркемеде көрсөтүлгөн

Практиканын жыйынтыгы боюнча сынак , жазуу түрүндөгү отчет – күндөлүктүн жана өндүрүштүк практиканы өтөгөн дарылоо – мекемесинин жетекчисинин мүнөздөмөсүнүн негизинде жүргүзүлөт. Сынактын жыйынтыгы боюнча баа коюлат.

4.2.3. ОшМУ менен саламаттыкты сактоо мекемесинин ортосундагы келишимдин үлгүсү.

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДӨМӨ (АННОТАЦИЯЛАР).

5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)

5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)

5.3. Кесиптик цикл (С.3)

5.4. Вариативдүү бөлүк – КОЖ компонентинин дисциплиналары (С.1, С.2, С.3)

5.5. Вариативдүү бөлүк – студенттин тандоосу боюнча дисциплиналар (С.1, С.2, С.3)

5.6. Дене тарбия

5.7. Өндүрүштүк практика

5. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАЛАРЫНЫН ЖУМУШЧУ ПРОГРАММАЛАРЫНА КЫСКАЧА МҮНӨЗДӨМӨ

5.1. Жалпы гуманитардык цикл (С.1)

Аннотация

Лабораториялык диагностика (060110) адистигинин «Биохимиянын негиздери жана клинико-биохимиялык изилдөөлөрдүн методдору» дисциплинасы

Дисциплинаны окутуунун максаты	<p>Студенттерде организмдеги заттардын жана энергиянын алмашуусунун негизги биохимиялык процесстери тууралуу түшүнүк калыптандыруу, белоктордун, углеводдордун, липиддердин, ферменттердин, витаминдердин жана гормондордун химиялык түзүлүшүн, касиеттерин, классификациясын жана биологиялык маанисин үйрөтүү. Организмдин нормалдуу иштешинде жана патологиялык абалдарда биохимиялык процесстердин ролун түшүндүрүү.</p> <p>Окутуу процессинде студенттерди биохимиялык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүүдө жоопкерчиликтүү, так жана системалуу иштөөгө үйрөтүү, реактивдерди даярдоо, биологиялык чөйрөлөр менен иштөө, ферменттик жана алмашуу процесстерин аныктоо боюнча практикалык көндүмдөрүн өнүктүрүү көздөлөт.</p>
Дисциплинанын окуу планындагы орду	<p>Биохимия дисциплинасы медайым адистеринин жалпы биологиялык, медициналык жана клиникалык билимдеринин негизин түзөт. Ал организмдеги заттардын жана энергиянын алмашуусунун молекулалык негиздерин түшүндүрүп, физиологиялык жана патологиялык процесстерди өздөштүрүүгө көмөк көрсөтөт. Ошондой эле клиникалык анализдерди туура түшүнүүдө жана баалоодо маанилүү роль ойнойт.</p>
Калыптануучу компетенциялар	<p>КК-1, КК-4.</p>
Дисциплинаны өздөштүрүү натыйжасында студент төмөнкүлөргө ээ болот:	<p>Организмдеги заттардын жана энергиянын алмашуусунун негизги биохимиялык процесстери, белоктордун, углеводдордун, липиддердин, ферменттердин, витаминдердин жана гормондордун ролу, касиеттери жана адамдын ден соолугуна тийгизген таасири жөнүндө түшүнүк алат. Зат алмашуунун бузулуштары жана алардын клиникалык мааниси тууралуу маалыматка ээ болот.</p> <p>Лабораторияда иштөөдө коопсуздук жана санитардык-гигиеналык эрежелерди сактоо; химиялык реагенттерди жана биологиялык чөйрөлөрдү даярдоо; биохимиялык реакцияларды жүргүзүү жана натыйжаларды каттоо; жумуш ордун дезинфекциялоо жана стерилдөө ыкмаларын колдонуу.</p>
Дисциплинанын мазмуну	<p>Биохимиянын өнүгүү тарыхы. Алмашуу процесстери, заттар менен энергиянын алмашуусун жөнгө салуу. Белок химиясы (биологиялык мааниси, аминокислоталар, түзүлүшү, касиеттери, классификациясы). Ферменттер: жалпы түшүнүк, сандык аныктоо, касиеттери,</p>

	<p>классификациясы, медицинадагы мааниси. Алмашуу процесстери, заттар менен энергиянын алмашуусун жөнгө салуу.</p> <p>Белок химиясы (түс реакциялары, биологиялык мааниси, аминокислоталар, түзүлүшү). Белок химиясы (шайкештирүү реакциясы ,чөгүү реакциясы). Углевод химиясы.</p> <p>Углевод химиясы (углеводдорду аныктоо). Ферменттер (ферменттердин таасирин аныктоо жана температура, рН-чөйрөсү таасири; кан жана несече амилазанын активдүүлүгү). Ферменттер (кан сары суусунда АСАТ жана АЛАТты аныктоо).</p>
Окуу ишинин түрлөрү	Лекция, практикалык сабактар, лабораториялык иштер.
Аттестациянын формасы	Модулдук баалоо, экзамен.

Аннотация

по направлению подготовки 060110 «лабораторная диагностика» дисциплины «микробиология, основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований»

Цель изучения дисциплины	Главной целью дисциплины является формирование у студентов знания и понимания роли микроорганизмов в инфекционной патологии человека, значения микроорганизмов в инфекционном процессе, роли микробиологии в решении проблемы, снижения и ликвидации инфекционных заболеваний, формирование знаний и умений для использования их в будущей профессиональной деятельности лаборанта.
Место дисциплины в учебном плане	Дисциплина «Микробиология, основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований» относится к дисциплинам базовой части цикла профессиональных дисциплин (БЗ) 5 семестр всего: теория-18, практика-34, СРС-72, СРСП-12
Формируемые компетенции:	РО-3=ПК5+ПК12 РО-4=ПК 2
Знания, умения и навыки, получаемые в результате освоения дисциплины	Понимает морфологические, физиологические, патогенные свойства микробов-бактерий, вирусов, риккетсий, спирохет Микробиологическую диагностику, специфическую профилактику и лечение инфекционных заболеваний, вызванных наиболее значимыми возбудителями. Пользуются учебной, научной, справочной литературой по микробиологии и сетью Интернет для профессиональной деятельности, пользоваться специальным оборудованием (увеличительной лупой, микроскопом, бинокляром, газовой горелкой, термостатом, центрифугой), выполнять работу в асептических условиях. Дают пояснения по применению техники мытья рук, методикой текущей дезинфекции, техникой приготовления мазков.
Содержание дисциплины	Условно-патогенные бактерии. Бордетеллы коклюша и паракоклюша. Коринибактерии дифтерии. Микобактерии туберкулеза. ВИЧ-инфекция. Особо опасные микроорганизмы (Иерсинии чумы, Франсиселлы туляремии). Особо опасные бактерии (бруцеллы и бациллы сибирской язвы). Патогенные спирохеты. Санитарная микробиология Вирусы гриппа. Вирусы кори и краснухи. Вирусы полиомиелита.
Виды учебных занятий	Лекция, практика.

Формы промежуточной аттестации	Модуль, экзамен.
---------------------------------------	------------------

60110 –«Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги үчүн «Микробиология эпидемиология жана микробиологиялык изилдөөнүн методдору» дисциплинасынан түзүлгөн аннотация

Дисциплинаны окутуунун максаты	<p>Медициналык колледжде “Микробиология эпидемиология жана микробиологиялык изилдөөнүн методдору” сабагы төмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өлкөдөгү инфекциялык оорулардын азайышына, профилактикалык эффективдүүлүктү ашырууга, оруну аныктоого салымын кошкон лаборанттарды даяроо үчүн; • Адамдын инфекциялык патологиясында жана инфекциялык процессинде микробдордун маанисин билүү үчүн; • Инфекциялык ооруларды жок кылуу жана азайтуу иштеринде микробиологиянын ролун үйрөтүү үчүн; • Оорулардын келип чыгышындагы микробдордун ролун билүү үчүн.
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Окуу дисциплинасы кесиптик дисциплиналар циклин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү
Калыптандандыруучу компетенциялар	ОН-4=КК-2. ОН3=КК-11 + КК-12
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	<p>Билим: Микробтор жөнүндө түшүнүк, алардын морфологиясы, физиологиясы. Айлана чөйрөнүн санитардык – корсоткүчү болгон микроорганизмдер. Адамдын нормалдуу микрофлорасы. Патогендүү жана шартка жараша патогендүү микроорганизмдер. Иммуниет, инфекция жөнүндө түшүнүк.</p> <p>Билгичтик: Микробиологиялык лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу. Микробиологиядагы негизги диагностикалык ыкмалар: микроскопиялык, бактериологиялык, серологиялык, биологиялык, аллергиялык. Асептика, антсептика, стерилизация, дезинфекция иштеринин техникасы.</p> <p>Көндүм: Организмдин иммундук статусунун бузулушунан инфекциялык ооруларын диагностикалоо жана инфекциялык ооруларды алдын алуу.</p>
Дисциплинанын мазмуну	Микробиологиянын предмети. Микробиологиядагы диагностикалоо ыкмалары. Микроорганизмдердин морфологиясы, классификациясы. Инфекция жөнүндө окуу. Иммуниет жөнүндө окуу. Иммунопрофилактика жана иммунотерапия. Аллергия. Анафилаксия. Антибиотиктер. Патогендүү кокттор. Аба-тамчы инфекциялары. Вирустар. Патогендүү спирохеттер. Риккетсиялар.
Окуунун түрү	Лекция, практикалык

Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак
------------------------------	---------------

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигинин англис тили дисциплинасынын түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинаны Окутуу максаты	Англис тили дисциплинасынын максаты профессионалдык денгээлде медициналык терминдерди англис тилинде үйрөтүү жана оорулардын аталыштарын, биринчи жардам көрсөтүү, алдын алуу, дарылоо ыкмаларын англис тилинде үйрөтүү. Жыйынтыгында тилди профессионалдык денгээлде интеллектуалдык жана социалдык суроолорду чечүүнү эске алуу менен келечектеги кесиптик чөйрөдө пайдалануу.
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Окуу дисциплинасы гуманитардык, социал экономикалык циклдин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1= ЖК-5,ЖК-7
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тилдик пикир алмашуу жана этикалык нормаларды билүү - Алфавит, үндүү тыбыштардын 4 типте окулушун, сөз бөлүкчөлөрү жөнүндө түшүнүн берүү. - Тамга менен тыбыштын айырмачылыктарын жана анын окуудагы өзгөчөлүктөрүн үйрөнүү. <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Өтүлгөн темалар боюнча англис тилинде кенири пикир алмашуу - Жазуу жана оозеки кепти өркүндөтүү - Англис тилиндеги түрдүү сөздүктөрдү колдоно билүү - Англис тилин өнүктүрүү жана калыптандыруу - Фонетикалык жана грамматикалык сабатсыздыгын жоюу. <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Англис тилиндеги айтылган кепти базалык билимге таянуу менен түшүнө алышат - Өз ой пикирин грамматикалык жана лексикалык жактан туура билдире алышат. - Медициналык терминдерди б.а. оорулардын аталыштарын инструменттерди англис тилинде колдоно алышат.
Дисциплинанын мазмуну	Программа атайын пикир алмашууга ылайыкташкан темалардан туруп, алардын ар бири күнүмдүк жашоодо жана келечектеги профессионалдык жумушунда колдонууга ылайыкташкан. Теманын структурасы жаны сөздөрдөн, сөз айкаштарынан, сөз жасоодон, фонетика, морфология жана грамматикадан түзүлүп, студенттердин пикир алмашуу максатында багытталган.
Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.

Аралык аттестациянын формасы	Экзамен
------------------------------	---------

Аннотация дисциплины «Латинский язык с медицинской терминологией»

Код дисциплины	060110 Лабораторная диагностика
Название дисциплины	Латинский язык с медицинской терминологией
Объем дисциплины с кредитной единицей	3 кредита
Учебный год, семестр	2025-2026 учебный год, 1 семестр
Цель дисциплины	“Латинский язык” является подготовка студентов способных сознательно и грамотно применять современную фармацевтическую и общемедицинскую терминологию на латинском языке.
Пререквизиты дисциплины	Химия, Ботаника
Постреквизиты дисциплины	ЗОЖ, Гигиена
Со-реквизиты дисциплины	Английский, Русский, Кыргызский язык, Фармакология, Ботаника, Анатомия
Место курса в ООП и ..... компетенции	Дисциплина “Латинский язык” относится к циклу гуманитарных, социальных и экономических дисциплин и является предшествующей для изучения анатомии, физиологии, основ патологии, ботаники, основ общей и неорганической химии, органической химии и последующего изучения большинства профессиональных дисциплин.
Результаты обучения дисциплины	РО -5. ОПК-6. Владеет основами латинского языка, осваивает основные грамматические конструкции и лексический минимум, понимает значение научных и медицинских терминов латинского происхождения и умеет корректно применять их в профессиональной и учебной деятельности.
Оценочные средства	устный экзамен, тест, опрос, коллоквиум, реферат, доклад, эссе, мозговой штурм, организационно-деятельностная игра, комплексные ситуационные задачи, веб-квесты, кейс-стади, деловые игры.
Количество используемой литературы с указанием основных учебных пособий	Учебное пособие: 1.Ю.И. Городкова Учебник латинского языка, Москва 2011 Латинский язык для медицинских и фармацевтических училищ и колледжей.
Краткое содержание дисциплины	Введение в курс: Латинский язык. -Латинский алфавит, правила произношения и ударения. -Элементы латинской грамматики. -Образования фармацевтических терминов и рецептов. -Принципы образования химических названий на латинском

	<p>языке.</p> <p>-Способы и средства образования терминов в клинической и фармацевтической терминологии.</p> <p>-500 лексических и словообразовательных единиц в качестве активного запаса.</p>
--	---

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине Кыргыз тили дисциплинасынан түзүлгөн аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	Кыргыз тили дисциплинасынын максаты практикалык аспектиде үйрөнүү менен болочоктогу адис сабаттуу жаза билген, сүйлөй алган, өз кесибинин компетенттүү инсаны катары калыптанат.
Дисциплинаны окуу пландагы ээлеген орду	Окуу дисциплинасы гуманитардык, социалдык-экономикалык циклдин билим берүү системасынын базасындагы негизги бөлүгү.
Калыптандыруу чучкомпетенциялар	ОН1= ЖК7 ОН2=ЖК18
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот.	<p>Билим: ой жүгүртүү маданиятына ээ, жалпылоого, анализдөөгө, маалыматты кабылдоого, максаттарды коюуга жана ага жетишүүнүн жолдорун тандап алууга. Иш кагаздардын үлгүлөрүн жазууну, кептин түрлөрүн.</p> <p>Билгичтик: оозеки жана жазуу кебин логикалык жактан ишенимдүү, аргументтүү жана так, даана түзүүгө.</p> <p>Көндүм: кесиптик милдеттерди аткаруу үчүн өздөрүнүн алган билимдерин колдонууга даяр.</p>
Дисциплинанын мазмуну	Кыргыз тилин талаптагыдай өздөштүрүп, ушул тилде жазууга, кыркым окуй билүүгө жана пикирлешүүгө, сүйлөшүүгө үйрөнөт.
Окутуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, экзамен

5.2. Математикалык, табигый-илимий цикл (С.2)

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине информатика дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Дисциплинасын өздөштүрүүнүн максаты	<p>Кесиптик ишмердүүлүктү маалыматтык камсыздоо предметин окутууда окутуунун жаңы технологияларын кеңири пайдаланууну, предмет ичиндеги жана предмет аралык байланыштарды камсыз кылуу;</p> <p>- Компьютер эмне экендигин, ал информация менен кандайча иштей тургандыгын берүү;</p>
-------------------------------------	--

	<p>-Дүйнөнү илимий көрүнүшү эмне экендигин, жандуу жаратылыштагы, коомдогу техникадагы, информациялык процесстерди үйрөтүүгө бирдиктүү илимий мамиленин информатика тарабынан кандайча өнүктүрүлүп жаткандыгын үйрөтүү;</p> <p>- Студенттерге алдын ала коюлган күндөлүк окуу жана практикалык жумуштардын ийгиликтүү аткаруу, илимдердин терең билүү жана андан ары билимин өстүрүүчү математика жана компьютердик билимин негизин берүү жана жеткирүү;</p> <p>- Студенттерди логикалык туура пикир жүргүзүүгө, мейкиндик элестөөлөрүн калыптандырууга, чыгармачылык менен өз алдынча ой жүгүртүүгө, турмуштун күндөлүк маселелерин чечүүгө үйрөтүү;</p> <p>- Маалыматты кабыл алып, корутундулап анализдөөгө жондомдүү, максат коюп жана ага жетүүнүн жолдорун тандоо;</p> <p>- Кесиптик маселелерди чечүүдө илимий математикалык, табигый, гуманитардык негизги абалды пайдалана билүү болуп саналат.</p>
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1=ЖК-1,ЖК-3.
	<p>Билим: Компьютерлерди классификациялоо. MS Power Point программасы, слайддарды түзүү жана презентацияны демонстрациялоо. Вирустарды жуктуруунун жолдору. Интернет, издөөчү серверлер Web сервер менен иштөөнү билишет.</p> <p>Билгичтик: Компьютерди колдонуу субоюнчак классификациялоо. MS Power Point программасында слайддар менен иштөө. Антивирустук каражаттар. Файлды объектилерди архивдөө. Локалдык түйүн жана компьютер-сервер жөнүндө. менеништей алышат.</p> <p>Көндүм: Microsoft Access те берилиштер базасын түзүү. WinRAR архивиатору. Электрондук почтаны пайдалануу. Браузер программалары менен иштөөгө калыптанышат</p>
Дисциплинанын мазмуну	<p>Компьютерлерди классификациялоо.</p> <p>Компьютерлердин муундары боюнча классификациялоо.</p> <p>Компьютерди колдонуу субоюнчак классификациялоо.</p> <p>MS Power Point программасы, слайддарды түзүү жана презентацияны демонстрациялоо. MS Power Point программасын жүктөө. MS Power Point программасынын жардамында презентация түзүү. MS Power Point программасында слайддар менен иштөө.</p> <p>Microsoft Access МББС жөнүндө түшүнүк. Microsoft Access те берилиштер базасын түзүү.</p> <p>Вирустарды классификациялоо.</p> <p>Вирустарды жуктуруунун жолдору.</p> <p>Вирустарды жуктурбоо наалдыналуу. Антивирустук каражаттар. Антивирустук программаларды пайдалануунун системасы.</p> <p>Файлды объектилерди архивдөө.</p> <p>Архивдештирүүнүн негизги түшүнүктөрү. WinRAR архивиатору.</p> <p>Интернет, издөөчү серверлер Web сервер, Провдайвер, Гипертекс, Сайт, T-mail. Локалдык түйүн жана компьютер-сервер жөнүндө. HTML жана гиперссылка. IP адрес.</p>

	Электрондук почта түзүү. Кабар. Кабардынтүзүмү. Электрондукпочтаныпайдалануу. Браузер программалары.
Учурдагы текшерүүнүн формалары	Тест, карточка, реферат, таблица, жууроо-жооп ж.б.
Аралыктык аттестациялоону н формасы	Модуль, экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине кесиптик математика
дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотациясы.

Жалпы окуу жүктөмү	Предметти окутуу 3кредит 10саат лекция 20саат практика
Дисциплинанын максаттары жана милдети	<p>- Кесиптик математика предметин окутууда окутуунун жаңы технологияларын кеңири пайдаланууну, предмет ичиндеги жана предмет аралык байланыштарды камсыз кылуу;</p> <p>- Студенттерге алдын ала коюлган күндөлүк окуу жана практикалык жумуштарды ийгиликтүү аткаруу, илимдерди терең билүү жана андан ары билимин өстүрүү үчүн математика илиминин негизин берүү жана жеткирүү;</p> <p>- Студенттерди логикалык туура пикир жүргүзүүгө, мейкиндик элестөөлөрүн калыптандырууга, чыгармачылык менен өз алдынча ой жүгүртүүгө, турмуштун күндөлүк маселелерин чечүүгө үйрөтүү;</p> <p>-Маалыматты кабыл алып, корутундулап анализдөөгө жондомдүү, максат коюп жана ага жетүүнүн жолдорун тандоо;</p> <p>-Кесиптик маселелерди чечүүдө илимий математикалык, табигый, гуманитардык негизги абалды пайдалана билүүсүн калыптандыруу;</p> <p>- Математиканы окутуу менен студенттерге чыныгы дүйнөнүн мейкиндик формаларын жана сандык катыштары, алардын касиеттери, байланыштары тууралуу маалыматтарды берүү. Физика, химия ж.б. илимдерди окуп үйрөнүү үчүн зарыл болгон математиканын бөлүктөрүн үйрөтүү болуп саналат.</p>
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим: Туундуну эсетөө эрежелерин, Аныкталган жана аныкталбаган интегралдарды эсептөөнү үйрөнүшөт.</p> <p>Билгичтик: Функциялардын туундуларын табууга көнүшөт. Анык интегралдын негизги касиеттерин формироваалоону жана далилдөөнү келтирүүнү, анык интегралды эсептөөнү колдоно алышат.</p> <p>Көндүм: Функциянын туундуларын формулаларды пайдаланып эсетешет. Аныкталган интегралды геометрияда жана физикада колдоно алышат.</p>
Калыптандыруучу компотенциялар	ОН1=ЖК-1
Окутуунун түрү	Күндүзгү-лекциялык, практикалык.

Жыйынтык	Модуль, экзамен
----------	-----------------

Кесиптик цикл (С.3)

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине микробиология эпидемиологиянын негизи жана микробиологиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары предметинин аннотациясы.

Дисциплинаны Окутуу максаты	Микробиология, эпидемиология негиздери жана микробиологиялык изилдөө методикасы, дисциплинасы боюнча студенттерди даярдоо үчүн иштелип чыккан жана бул курстун максаты клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн зарыл болгон теориялык билимди жана иштелип чыккан практикалык көндүмдөрдү айкалыштыруу. Бул билим жана көндүмдөр медициналык лабораториянын техник кызматкерине ар бир анализдин диагностикалык маанисин түшүнүү үчүн жүргүзүлгөн изилдөөлөргө ак ниет жана маңыздуу мамиле жасоо.
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Кесиптик орто билим берууго багытталган. Дисциплинаны окуу учун анатомия, латын тили, лабораториялык иштердин техникасы, лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу сабактарын билиш керек.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН4= КК2 ОН4=КК1
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - биоматериалдарды чогултуу, ташуу жана сактоо эрежелери; - пациентти ар кандай лабораториялык изилдөөлөргө даярдоонун эрежелери; - лабораториялык диагностиканын негизги жана заманбап методдору; - изилдөөлөрдү каттоого; <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лабораториялык изилдөө үчүн биологиялык материалды алуу; - лабораторияга келип түшкөн биоматериалдарды кабыл алууну, маркалоону жана каттоону жүргүзүүгө, сактоону камсыз кылууга; - гематологиялык изилдөөлөр, заң, какырык, заара, өт, ашказан ширеси, былжыр, ириң, мээ жүлүн суюктугу жана башкалар боюнча жалпы клиникалык изилдөөлөрдү жүргүзүүгө, <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - клиникалык лабораториялык изилдөө үчүн материал алуу ыкмасына; - клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү унификациялоо ыкмаларына;

Дисциплинанын мазмуну	Грипп. Корь и краснуха.Полиомиелит. Вирусы Коксаки.Вирусы Экно. Натуральная оспа.Санитарная микробиология. Санитарно-бактериологическое исследования воды.Санитарно-бактериологическое исследования молоко и молочных продуктов. Санитарно-бактериологическое исследования почвы.
Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши , модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистиктерине медициналык генетика дисциплинасынан түзүлгөн аннотация.

Жалпы окуу жуктому	2 кредит.10 саат теория, 20 саат практика
Дисциплинанын окутуунун максаты	Адамдардын патологиясындагы (ооруларындагы) тукум куучулуктун ролун,тукум куучу ооруларды жана аларды муундан муунга отуусунун,диагноз коюнун усулдарын дарылоого,жана алдын алууга багытталган иш аракеттерди дарыгерлер менен биргеликте алып барууга багыттоо
Окутуунун милдети	-тукум куучулуктун закон ченемдуулукторунун теориялык суроолор менен тааныштыруу -алган билимдеринин негизинде медициналык генетикалык маселелерди,иштоого,генетикалык тобокелдин алдые ала билууго багыт беруу -медициналык генетиканын жана медициналык консультациянынжаны усулдары менен тааныштыруу -медициналык генетика боюнча web – ресурстар менен иштоого багыт беруу
Дисциплинанын окутуунун мазмуну	Медициналык генетиканынонугуу тарыхы, тукум куучулуктун цитологиялык негиздери,тукум куучулуктун биохимиялык негиздери,белгилердин закон ченемдуу берилиши,озгоргучтуктун жана анын формалары,тукум куучулук жана патология,тукум куучулук оруулардын алдын алуу ошондой эле укуктук –этикалык маселелер тузот
Окутуунун натыйжасында томонку билим ,билгичтик, кынд\мдъргъ ээ болот	Билим -медициналык генетиканын милдеттерин жана көйгөйлөрүн -белгилердин тукумга берилишинин закон ченемдүүлүктөрүн -хромасомалык теорияны -генетиканын медицинадагы маанисин -адамдагы доминанттуу жана рецесивдуу белгилер -тукум куучу оруулардын алдын алууда, диагноз коюудагы,дарылоодогу ролу - тукум куучу оруулардын алдын алууда, диагноз коюудагы,дарылоодогу жалпы элдик программалар.

	<p>Билгичтик</p> <ul style="list-style-type: none"> -белгилердин тукумга берилуусун прогноздоочу маселелерди иштоо -микроскоп менен иштөө,убактылуу препараттарды даярдоо -решать задачи моделирующие наследование групп крови -медициналык аппаратуралар,каражаттар менен иштоодо коопсуздук эрежелерин сактоо -алган билимдерин клиникалык жанаалдын алуу,дарылоо иш практика багытында колдоно билуу. <p>Көндүмдөр</p> <ul style="list-style-type: none"> -медициналык маалыматты анализдоодо билимдерин системалуу колдонуу - далилдоочу медицинанын принциптерин аткарууда теориялык жана практикалык алган билимдерин пайдалана билуу -оорусу аныкталган пациенттин үй-бүлөөсүнө медико-генетикалык консультация уюштуруу -санитардык гигиеналык агартуу иштерин жургузууну оорулууга жана үй-бүлөө мүчөлөрүнө түшүндүрүү -медициналык генетиканын бардык болумдору боюнча кырдаалдан маселелерди иштөө
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН2= ЖК2. ОН7= КК13
Окутуунун түрү	Кундузгу-теория, практика
Жыйынтык	Модуль, экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине биохимиянын негиздери жана клиника-биохимиялык изилдөөлөрдүн ыкмалары предметинин аннотациясы

Дисциплинаны Окутуу максаты	Заманбап медициналык шаймандарды жана жабдууларды, химиялык реактивдерди, идиштерди, пробаларды колдонуу менен клиникалык-диагностикалык лабораторияларда лаборатордук изилдөөлөрдүн бардык түрлөрүн жана иштелип бүткөн биологиялык калдыктарды зыянсыздандырууну жүргүзө алышкан жана эмгек ордун уюштура алган учурдун талаптарына жооп берген атайын орто билимдүү адис болуп калыптанышат;
Дисциплинанын Окуу пландагы Ээлеген орду	Кесиптик орто билим берууго багытталган. Дисциплинаны окуу учун биохимия, патоанатомия, гистология, лабораториялык иштердин техникасы, лабораторияда иштөөнүн коопсуздугу сабактарын билиш керек.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН4=КК1=КК3
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгиатик көндүмдөргө ээ болот	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - белоктун молекуласынын структурасын билуу. - углеводдордун органикалык заттарын билуу, - биохимиялык тузулушун жана алар эмне учун керектигин билуу керек. <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Лабораторияда биохимиялык жумуштарды аткаруу

	<p>-Биохимиялык суюктуктарды колдонуу жана аларды аныктоо</p> <p>Көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - клиникалык лабораториялык изилдөө үчүн материал алуу ыкмасына; - клиникалык лабораториялык изилдөөлөрдү унификациялоо ыкмаларына; - Биохимиялык процесстерди изилдоо.
Дисциплинанын мазмуну	«Химия белков»«Химия нуклеиновых кислот»«Химия углеводов» «Химия липидов» «Витамины» «Ферменты» «Обмен углеводов» «Обмен липидов» «Обмен простых белков» «Обмен сложных белков» «Взаимосвязь обменных процессов в организме»«Водно-солевой обмен»
Окуунун түрү	Практикалык сабак, студенттердин өз алдынча иши , модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине «Кишинин анатомиясы жана физиологиясы » предметинен аннотациясы.

Дисциплинаны окутуунун максаты	<p>Медициналык колледжде кишинин анатомия жана физиологиясы сабагы төмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <p>Организмдеги клеткалардын, ткандардын, органдардын түзүлүшүн, кызматын жана системалардын ички жана сырткы факторлордун таасири астында өзгөрүүсүн окутуу үйрөтөт.</p>
Дисциплинанын окуу пландагы орду	Бул дисциплина профессионалдык циклдык билим берүү системасында негизги ролдордун бирин аткарат.
Калыптандандыруучу компетенциялар	ККК-1, ККК-2.
Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат	<p>Билим:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анатомия жана физиология предметин аныктоо, кыскача өнүгүү тарыхы, башка медициналык илимдер менен байланышы; - Медициналык дисциплиналарда колдонулуучу анатомиялык терминология; - Организмдин бүтүндүгү жана айлана чөйрө менен байланышы; - Органдар жана органдар системасынын түзүлүшү, кызматы, топографиясы, байланышы; - Медициналык алдын алууда анатомиялык жана физиологиялык билимдердин зарылчылыгы. <p>Билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Көргөзмө куралдар менен иштөө, практикалык ишмердүүлүгүндө анатомиялык терминологияны колдонуу; - Органдар органдар системасынын топографиясын аныктоо;

	<p>- Органдардын түзүлүшүнүн жана функциясынын байланышын, алдын алуу иш-чараларында, оорунун симптомдорунда белгилөө.</p> <p>Көндүм:</p> <p>- антомиялык терминология;</p> <p>- натурщик менен органдардын түзүлүшүн жана топографиясын аныктоодо көндүмдөргө ээ болуу;</p> <p>- антаомиянын жана физиологиянын клиникалык дисциплиналар менен байланышуусун далилдөөчү логикалык ой жүгүртүүгө ээ болуу.</p>
Дисциплинанын мазмуну	<p>«Кишинин анатомиясы жана физиологиясы» дисциплинасынын программасы, «Стоматологиялык профилактика» адистиги үчүн түзүлгөн.</p> <p>Программа, Стоматологиялык бөлүмдөрдүн адистери менен биргеликте кайрадан каралып, заманбап талаптарды эске алуу менен толукталып даярдалды. Программанын мазмуну анатомиянын жана физиологиянын баардык бөлүмдөрүн камтыйт. Программа 90 саатка ылайыкталган, анын ичинен 44 сааты теориялык, 46 сааты практикалык. Кишинин анатомиясынын жана физиологиясы дисциплинасынын программасы 060105 «Профилактикалык Стоматология» адистигинин студенттерин теориялык жана практикалык жактан даярдоодогу баардык талаптарга жооп берет.</p>
Окуунун түрү	Практикалык жана теориялык сабактар, СӨАИ, модуль тапшыруу, экзаменге даярдануу.
Аралык аттестациянын формасы	Модуль, сынак

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине «Медайым ишинин негиздери» дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу өтөмүү	Предметти окутуу 2 кредит 10саат теория, 20 саат практика
Дисциплинаны окутуунун максаты:	Медициналык практикада азыркы замандын талабына ылайык жогорку квалификациялуу адистерди даярдоо базалык кесиптик билим, билгич, көндүмдөрүн бейтапка биринчи жардам көрсөтүү, бейтапты кароо, манипуляцияларды аткаруу
Окутуу милдети	Асептика, антисептика, дезинфекция жана стерилдөө боюнча билимдерге ээ болуу милдеттүү кесиптик болуп саналат. Мында фельдшер манипуляциялык ыкмаларга канчалык ээ болгондугуна эле эмес, акушерканын бейтап, анын айланасындагылар менен пикир алышуу чеберчилигине, өзүн медициналык кызматкердин этика жана

	деонтология эрежелерине ылайык алып жүрүүсүнө карата дагы басым жасоо сунуш кылынат.
Дисциплинанын мазмуну	Инфекциялык коопсуздук, көзөмөлдөө. Бейтапты ооруканага кабыл алуу, бейтаптын өздүк гигиенасын кароо, функционалдык абалына баа берүү, дары дармектерди алуу, сактоо, колдонуу.
Окутуунун жыйынтыгында студент билүүсү зарыл.	Билими: Калкка медициналык кызмат көрсөтүүдө, дартты аныктап, дарылап, жана алдын алуу кызматтарын уюштурууну, кырдаалга жараша жыйынтык чыгарып, тез медициналык жардам көрсөтүүнү; Билгичтик: - сестралык процесстин баардык этабын аткарат;- оорулууга жардам көрөөтүүдө инфекциялык коопсуздукту сактай алат; - жугуштуу оорулардын очогунда эпидемияга каршы жана алдын алуу иштерин жүргүзө алат,- медициналык иш-кагаздарын толтурууну билет, - медайымдык манипуляциялардын эрежелерин аткара алат; - бейтапка кечиктирилгис абалдарында дарыгерге чейинки жардам көрсөтө алат, Көндүмдөр: - сестралык процесстин баардык этабын;- дезинфекция суюктуктарын жасайт;- инъекциянын бардык түрүн аткарат;- лабораториялык изилдөөгө даярдайт, анализдерди алат; - инструменталдык изилдөөгө даярдайт; -манипуляцияларды жасай алат (медициналык кызмат көрсөтө алат).
Калыптандыруу чу компетенлар	ОН3=КК11 ОН2= ЖК6.
Окуунун түүрү	Күндүзгү - теориялык, практикалык
Жыйынтык	Модуль, экзамен.

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине адистиктерине “Этика жана деонтология” дисциплинасынан түзүлгөн жумушчу программага аннотация.

Жалпы окуу жүктөмү	Предметти окутуу 3 кредит 90 саат
Максаты	Этика предметин окутуунун максаты студентте кесиптик ишмердүүлүгүндө кесиптик жүрүм-турум стандарттарын үйрөнүүгө, этика жана деонтологиялык принциптерди, эрежелерди теориялык жана практикалык жактан терең өздөштүрүү менен колдоно билүү көндүмдөрүн калыптандырууга, учурга карата бекем позициясын, жоопкерчилигин жана жеке пикирин калыптандыруу.
Окутуу милдети	<ul style="list-style-type: none"> - Кесиптик этика жана деонтология боюнча теориялык жана практикалык билим, көндүм жана билгичтиктерди калыптандыруу; - Кесиптик ишмердүүлүгүндө стандарттарды карманууну жана колдонууну үйрөтүү;

	- Медициналык ишмердүүлүктүн жана илимдин заманбап жетишкендиктерине карата позициясына ээ болууга, моралдык-этикалык аспектерине баа берүүгө тарбиялоо.
Окуу программасынын мазмуну	Этикалык категориялар жана баалуулуктар. Коммуникация. Медициналык ишмердүүлүктөгү карым-катнаштын өзгөчөлүктөрү. Мамиле түзүүдөгү этикалык принциптер. Деонтологиялык эрежелер, пациенттин укуктары. Кесиптик сыр. Этикалык кодекс. Биоэтика.
Окутуунун жыйынтыгында студенттин билүүсү зарыл	-Этика, кесиптик этика жана деонтология түшүнүктөрүн; этикалык категорияларды жана кесиптик баалуулуктарды; этикалык окуулардын тарыхын; медициналык этика деонтологиялык эрежелерди; коммуникация, медициналык кесиптик карым-катнаштын өзгөчөлүктөрүн; кесиптик сыр маселесин; медкызматкердин кесиптик ишмердүүлүгүнө багыт берүүчү этикалык принциптерди; этикалык кодекстерди билет ; - Этикалык жана деонтологиялык принциптерди жетекчиликке алуу менен пациент, анын жакындары жана башка медкызматкерлер же коллегалары менен мамиле түзүүгө; кесиптик ишмердүүлүгүндөгү маселелерди анализдөөгө жана синтездөөгө жөндөмдүү ; -Этикалык аспектилерди сактоо менен медкызматкердин иш-аракети үчүн зарыл болгон коммуникациялык көндүмдөргө ээ болот; - Пациенттин укуктарын сактоо менен медициналык жардам көрсөтүү көндүмдөрүнө ээ болот ;
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1=ЖК-1, ОН2-ЖК-6
Окутуунун түрү	Күндүзгү- лекция, практика
Жыйынтыгы	Экзамен

060110 – « Лаборатордук дарт аныктоо » адистигине «Фармакология негиздери»
дисциплинасынан түзүлгөн аннотация.

Дисциплинаны окутуунун максаты	Курстун максаты- бейтаптын ден-соолугу боюнча багыт бере алган, биринчи медициналык жардам көрсөтө алган квалификациялуу адистерди даярдоо. Азыркы дары-дармек түрлөрү жөнүндө билимди өздөштүрүү, аларды керектуу терапиялык натыйжаны алуу учун туура пайдалануу, ошондой эле өз алдынча рецепт жазуу көндүмдөрүнө ээ болуу.
Дисциплинанын окуу пландагы ээлеген орду	Себеби, бул дисциплина жалпы билим беруу түзүмүндө сестралык иш негиздери, акушердик жана гинекология, адамдын анатомиясы жана физиологиясы дисциплиналары менен кошо медицина жөнүндө негизги түшүнүк берет.
Калыптандыруучу компетенциялар	ОН1=ЖК1 ОН3= КК7
Окутуунун натыйжасында	Студенттин билими:

<p>студент томонку билим, билгичтик, кондүмдорго ээ болот.</p>	<p>Дары-дармектердин негизги топторун жана алардын фармакологиялык таасирин билет. Дары формаларын, дарыны беруу жолдорун жана дарынын таасир этуу турлорун билет. Дары-дармектер менен курч ууланууда колдонулуучу дары-дармектердин негизги топторун билет. Оз кесибинин милдеттерин билет жана тушунот. Билгичтик: Рецепт жаза алат Пациенттин абалына жараша дарыны тандай алат. Көндүмдөр: Дарынын фармакологиялык тобун аныктай алат. Дары-дармектердин дозасын аныктап, рецепт жаза алат. Ооруга жараша дарыны тандай алат. Дары-дармектер менен ууланууда алгачкы медициналык жардам көрсөтө алат. Кесиптик жана жеке онугуу милдеттерин оз алдынча аныктай алат.</p>
<p>Дисциплинанын мазмуну</p>	<p>Фармакология дисциплинасы 3 болумдон турат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Жалпы рецептура- дары дармектерге рецепт жазуу эрежелерин уйротуучу фармакологиянын бир болугу. 2) Жалпы фармакология (фармакодинамика, фармакокинетика, дарынын беруу жана чыгуу жолдору, доза.) 3) Жеке фармакология (антисептиктер, антибиотиктер, нерв системасына таасир этуучу каражаттар, дем алуу органдарына таасир этуучу каражаттар, журок-кан тамыр системасына таасир этуучу каражаттар.)
<p>Окуунун туру</p>	<p>-Теориялык -Практикалык -СӨАИ</p>
<p>Аралык аттестациянын формасы</p>	<p>Экзамен</p>

**Аннотация учебно-методической программы дисциплины
«Гигиена с техникой санитарно гигиенических исследований» для специальности
лабораторной диагностики. 5семестр.**

<p>Цель дисциплины</p>	<p>Правильное представление о влиянии на человека факторов внешней среды, о значении гигиенических мероприятий в сохранении здоровья, трудоспособности, продления жизни населения. В процессе обучения необходимо привить будущим лаборантам чувство ответственности за порученное дело, за сознательный подход к разнообразным видам исследований внешней среды. Обучением самостоятельному проведению санитарно-гигиенических исследований, привлечь студентов к изготовлению различных растворов в лаборатории.</p>
-------------------------------	--

Место дисциплины в учебном плане	Дисциплина обучения является ключевым звеном системы профессионального циклового образования.
Перечень формируемых компетенций.	ПК-13.ПК-14.
В результате изучения дисциплины студент должен	<p>Знает:</p> <ul style="list-style-type: none"> -современные методы санитарно-гигиенических исследований; -требования к размещению, оборудованию, эксплуатации лабораторий; -правила техники безопасности; <p>Умеет:</p> <ul style="list-style-type: none"> -работать с реактивами, оформлять документацию, производить физико-химические исследования; - вести нормативные документы международного стандарта. <p>Владеет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методом фотометрии, хромометрии, спектрофотометрии; -навыками оформления нормативных документов и протоколов; -техникой работы на приборе окиси углерода; -методикой аспирации; -техникой работы с гигиеническими приборами; -навыками измерения общего уровня шума и вибрации;
Содержание разделов учебной программы.	<p>Предмет и задачи личной гигиены. Гигиена кожи, рук, полости рта. Формирование здорового образа жизни. Физическая культура и закаливание.</p> <p>Борьба с вредными привычками: курение, алкоголизм, наркомания, токсикомания. Предмет и задачи гигиены труда. Гигиеническая классификация труда (по показателям вредности и опасности факторов производственной среды, тяжести и напряженности трудового процесса). Классификация опасных и вредных производственных факторов. Классификация профессиональных заболеваний.</p> <p>Основы физиологии труда. Физиологические сдвиги в организме при работе. Утомление. Пути сохранения работоспособности и повышения производительности труда. Напряжение отдельных органов и систем организма и положение тела при работе. Профилактика заболеваний, вызванных напряжением органов, систем, организма и неправильным положением тела при работе.</p> <p>Метеорологические условия на производстве, влияние производственных метеорологических условий на состояние организма, гигиенические нормы производственного микроклимата. Производственная вентиляция. Производственное освещение. Профилактика перегревания и переохлаждения.</p>
Вид занятий	Лекция, практика, самостоятельная работа студентов, сдача модуля, подготовка к экзаменам.
Форма аттестации	Экзамен

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистигине “Клинико-диагностикалык лабораториядагы жумуштун коопсуздугу” дисциплинасынан түзүлгөн аннотация.

<p>Дисциплинаны окутуунун максаты</p>	<p>Медициналык колледжде “Клинико-диагностикалык лабораториядагы жумуштун коопсуздугу” сабагы төмөнкүдөй максатта окутулат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Айлана чөйрөнүн факторлоруну надамден-соолугунатийгиз гентаасирин жана аларды коргоо, жакшыртуу боюнча гигиеналык иш-чараларды билүү; • жашоо жана эмгек шарттарыны надамдын денсоолугунатийгиз гентаасирин окутуу; • ооруларды алдын алуу; • калкты гигиенага тарбиялоо; • жашоо үчүн оптималдуу шарттарды түзүү • ден - соолукту сактоо жана өмүрдү узартуу.
<p>Дисциплинанын окуу пландагы орду</p>	<p>Окуу дисциплинасы тандоо курсу циклин билим берүү системасынын базасындагы бөлүгү</p>
<p>Калыптандандыруучу компетенциялар</p>	<p>ОЖ5=КК3, КК-8, КК-6.</p>
<p>Окутуунун натыйжасында студент төмөнкү билим, билгичтик көндүмдөргө ээ болушат</p>	<p>Билиш керек: -Коопсуздук эрежелерин сактоо боюнча лаборатория кызматкерлеринин милдеттери жана жоопкерчилиги. -Иштин коопсуз ыкмалары жана ыкмалары жөнүндө кыскача маалымат. -Лабораториялык жабдуулар жана электр приборлору менен иштөөдө коопсуздук талаптары. Жасай алат: -Тез күйүүчү жана жарылуучу заттар, күйүүчү суюктуктар менен иштөөдө коопсуздук эрежелерин. -Өрт коопсуздугунун чаралары. -Кырсык болгон учурда биринчи жардам көрсөтүү. Көндүмгө ээ болот: - Химиялык факторлордун таасиринин алдын алуу боюнча жалпы коопсуздук талаптарына.</p>
<p>Дисциплинанын мазмуну</p>	<p>Коопсуздук эрежелерин сактоо боюнча лаборатория кызматкерлеринин милдеттери жана жоопкерчилиги. Иштин коопсуз ыкмалары жана ыкмалары жөнүндө кыскача маалымат. Лабораториялык жабдуулар жана электр приборлору менен иштөөдө коопсуздук талаптары. Кислота, щелоч жана кысылган газ баллондору менен иштөөдө коопсуздук эрежелери. Химиялык факторлордун таасиринин алдын алуу боюнча жалпы коопсуздук талаптары. Тез күйүүчү жана жарылуучу заттар, күйүүчү суюктуктар менен иштөөдө коопсуздук эрежелери. Өрт коопсуздугунун чаралары. Кырсык болгон учурда биринчи жардам көрсөтүү.</p>
<p>Окуунун түрү</p>	<p>Лекция, практикалык</p>
<p>Аралык аттестациянын формасы</p>	<p>Модуль, сынак</p>

ж.б. предметтер

5.5. Вариативдүү бөлүк

5.6. Дене тарбия

5.7. Өндүрүштүк практика:

1-2-3-4-курстар үчүн. Тиркеме №7

6. РЕСУРСУК КАМСЫЗДОО

6.1. Негизги билим берүү программасынын (НКББП) кадрлар менен камсыздалышы

060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоодо, негизги билим берүү программаларын ишке ашыруу үчүн, негизги билимге ээ болгон, окутулуп жаткан дисциплинага квалификациясы дал келген, ошондой эле кесиптик багытта системалуу түрдө окуу – усулдук жана илимий - изилдөө ишмердүүлүгү менен алектенген, илимий - педагогикалык кадрлар менен камсыздоо.

Студенттерге кесиптик билим берүүнүн сапатын жакшыртуу максатында ОшМУнун медициналык колледжинин профессордук – педагогикалык курамынын квалификациясын жогорулатуу, ишмердүүлүктүн манилүү бөлүгүн түзөт. Шарттуу түрдө ар бир окутуучу 3 – 5 жыл аралыгында өз квалификациясын жогорулатып турууга милдеттүү.

060110– «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги багытында негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн окутуучулар квалификациясын педагогика жана тийиштүү (атайын) дисциплиналар боюнча профилдүү медициналык мекемелерде жана ОшМУ нун квалификациясын жогорулатуу институтунда өтүшөт.

Окуу жайдын кадрдык потенциалын жогорулатуу боюнча натыйжалуу иш чаралардын уюштурулушу, окутуучулук курамдын кыска убакыт аралыгында медициналык окуу жайларда окутуунун өзгөчөлүктөрүн кабыл алууга (камтууга) мүмкүнчүлүктөр түзүлүп, анын натыйжасында ОшМУнун айрым (тийиштүү) дисциплиналар боюнча окутуу процесси учурунда, окутуунун инновациялык технологияларын жайылтуу жакшы жолго коюлгандыгын көрүүгө болот

6.2. Негизги билим берүү программасын (НКББП) окуу-усулдук жана маалыматтык камсыздоо

Мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленгендей, негизги билим берүү программасы бардык дисциплиналар боюнча тийиштүү болгон окуу – усулдук иш кагаздарынын негизинде камсыздалат.

Ар бир дисциплина боюнча окуу усулдук комплекс ОшМУнун сайтына жайгаштырылган. Окутулуп жаткан дисциплиналар боюнча ар бир студентке электрондук китепкана системасына кирүүгө мүмкүнчүлүк түзүлгөн.

Китепкана фондду бардык окутулуп жаткан дисциплиналар боюнча акыркы 10 жыл аралыгында басмадан чыккан жана электрондук (негизги дисциплиналар болгон – гуманитардык, социалдык, экономикалык циклдар үчүн акыркы 5 жыл аралыгында) 15 даанадан кем эмес эсебинде адабияттар менен толукталган.

Кошумча адабияттар фондду, окуу адабияттарынан сырткары расмий библиографиялык – маалыматтык жана мезгилдүү басылмаларды өзүнө камтыйт

Төмөнкүдөй жергиликтүү жана чет өлкөлүк журналдардын аталышынын тизмесинен турган: «Здравоохранение Кыргызстана», «ОшМУнун жарчысы», «Физиология жана адам» аталыштагы китепкана фондду менен студенттерди камсыз кыла алат.

Студенттер үчүн жергиликтүү жана чет- өлкөлүк окуу жайлары ортосунда өз учурунда керек болгон маалымат менен алмашууга, маалымат берүүгө мүмкүнчүлүктөр түзүлүп, маалымдама - маалымат системасы менен камсыз болгон

- КР нын билим берүү жана илим министирлигинин жана КР нын саламаттыкты сактоо министирлигинин маалымат жана маалымдоо материалдары

-Кыргыз Республикасынын өкмөтүнө караштуу интеллектуалдык менчик жана инновациялар мамлекеттик кызматынын маалымат издөө системасы

-Электрондук компоненттер боюнча маалымат базасы (медициналык пайдалуу маалымат издөө системасы – MedExplorer, MedHunt, PubMed, Medline ж.б)

6.3. Негизи билим берүү программасын ишке ашырууда материалдык техникалык база менен камсыздалышы

ОшМУ кесипке даярдоодо (НКББП ынын окуу планында каралган лабораториялык, практикалык, клиникалык окутуу процессин жана студенттердин илимий иштерин жүргүзүүгө) санитардык жана коопсуздук эрежелеринин талабына жооп берген тийиштүү материалдык техникалык база менен камсыз болгон.

6.4.Негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн болгон каржылоо

ОшМУнун окумуштуулар кенешин, аталган программанын бюджетинин, негизги параметрлерин карап, талкуулап бекитет. Негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу үчүн каржылоо жогорку окуу жайларды каржылоо боюнча бекитилген каржылоо – нормативдик актылардын негизинде иш жүзүнө ашырылат. Кошумча кызыктуу акы фондду ОшМУнун кызматкерлеринин эмгек акы фондунун алкагында, колдонуудагы мыйзамда белгиленген тартипте түзүлөт.

7. БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРДҮН ЖАЛПЫ МАДАНИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРЫНЫН ӨНҮГҮҮСҮН КАМСЫЗDOOЧУ КОЖдын СОЦИАЛДЫК-МАДАНИЙ ЧӨЙРӨСҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

7.1. Студенттик өз алдынча башкаруу органдары, профкомдор

ОшМУнун жаштар комитети университеттин жана факультеттин өз алдынча башкаруу системасынын негизги бөлүгү болуп эсептелинет. Анын түзүмүнө факультеттердеги жаштар комитети жана окуу процессинен тышкары тарбиялык иштерди уюштуруу менен алектенген студенттик жатаканадагы кеңештер кирет.

7.2. Спорттук-ден соолукту чыңдоочу иш-чаралар

ОшМУда студенттер үчүн ар кандай спорттук секциялар уюштурулуп жыл сайын 1000 ден ашуун студенттин катышуусунда спорттун түрлөрү боюнча спартакиада өткөрүлөт. Студенттик жатаканаларда «Сергек жашоо образы» тууралуу лекциялар окулуп, тийиштүү адистердин катышуусу менен диспуттар өткөрүлөп турат. Көгүлтүр Ысык – Көлдүн жээгинде ОшМУнун ден-соолукту чыңдоо үчүн жайкы лагерь кызмат көрсөтүп, жыл сайын 500дөн ашык студент эс алууга мүмкүнчүлүгү бар.

Окууда, коомдук, тарбиялык жана илимий иштерде өздөрүнүн активдүүлүктөрүн көрсөткөндүүчүн кызыктыруучу (стимул берүү максатында) студенттерге сыйлыктар, гранттар жана стипендия каралган

Бутуручулор менен жолугушуу иш-чарасы.

7.3. Кесип аркылуу тарбиялоо

ОшМУнун медициналык колледжинин тарбия ишмердүүлүгү, окуу жайдын төмөнкү укуктук- нормативдик иш кагаздары аркылуу жөнгө салынган:

- «ОшМУнун тарбиялык иштери боюнча концепция», «Тарбиялык иштер боюнча декандын орун басары жөнүндө жобо», «ОшМУдагы студенттик тайпалардын кураторлору жөнүндө жобо», «Тайпа кураторлору үчүн нускама», Тайпалар арасында өткөрүлүүчү тарбиялык иштердин иш – планы, ОшМУнун жаштар уюму жөнүндө жобо, ОшМУнун акыйкатчысы жөнүндө жобо, ОшМУнун жатаканалары жөнүндө жобо, ОшМУда жыл сайын өткөрүлүп туруучу тарбиялык иштер боюнча иш – план, ОшМУнун факультеттеринде жана колледждерде өтүлүүчү тарбиялык иштердин жыйынтыгын баалоо боюнча атайын критерий. «ОшМУнун идеалдуу түгөйү» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун мырзасы» конкурсунун жобосу.

«ОшМУнун периси» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун мырзасы» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун стилдүү студенти» конкурсунун жобосу.

«ОшМУнун факультеттер аралык студенттик шайыр – тапкычтар клубунун (ШТК, КВН)» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун жазы» конкурсунун жобосу. «ОшМУнун эгиздери» конкурсунун жобосу. ОшМУнун дебат клубдар арасында өтүлүүчү мелдештин программасы. ОшМУнун интеллектуалдык РЕЙН РИНГ” билимдүүлөр таймашы .

Ата-энелерге сыйлык тапшыруу аземи.

ОшМУнун окутуучулары жана студенттери арасында өтүлүүчү улуттук, спорттук оюндарынын жобосу. ОшМУнун “Эң жакшы тарбия иштерин жүргүзгөн декандын орун басары» конкурсунун жобосу.

ОшМУнун “Эё мыкты жаштар комитети» конкурсунун жобосу. ОшМУнун “Жылдын куратору» конкурсунун жобосу. ОшМУнун «Эң мыкты студенттик тайпа» конкурсунун жобосу. ОшМУнун «Эң мыкты студент» конкурсунун жобосу.

Тарбиялык имшмердүүлүктө коомдук – маданий чөйрөнү калыптандыруу үчүн ОшМУнун тарбиялык иштери боюнча департаменти, факультеттин теориялык, клиникалык кафедралары жана ОшМУнун гуманитардык кафедралары, университеттин тарых музейи, ОшМУнун көп нускалуу «Нур» гезити, китепкана комплекси, деканат жана тайпа кураторлору, студенттик коомдук уюмдар (жаштар комитети, студенттик профсоюз уюму, акыйкатчы, спорт клубдары) катыша алышат. Мындай иш чара жалпы – маданий, жеке жана коомдук компетенттүүлүктүн өнүгүүсүн камсыздайт.

Улуу Ата-Мекендик согуш күнүнө карата өткөрүлүп туруучу иш – чаралар, конференциялар студенттерге жарандык, патриоттук, руханий, моралдык жактан тарбия берүүнү камсыздайт. Ошондой эле ОшМУ ар дайым Улуу Ата-Мекендик, Афган согушунун жана Баткен окуясынын ардагерлерине арналган «Өз кесибиң менен сыймыктан», «Медайымдардын этикасы» сыяктуу тематикалык кечелерди, көргөзмөлөрдү өткөрүү менен бирге, студенттер менен ардагерлер жолугушуусун уюштуруп келет. Студенттердин күчү менен фото көргөзмөлөр уюштурулуп, даталуу

күндөргө карата адабий кечелер өткөрүлүп турат.

Сурот. Студенттердин ата-энелери менен жолугушуу.

7.4. Жатаканада иштөө

Медициналык колледжге алыскы областардан келген жана аз камсыз болгон үй-бүлөөдөгү студенттер жатакана менен камсыз болушат. Жатаканадагы студенттер үчүн кураторлор тарабынан к\з\йт уюштурулган. Ай сайын түзүлгөн график боюнча ишке ашырылып турат.

7.5. Социалдык жардамдын чаралары

Окуу жайда психологиялык социалдык жактан коргоого муктаж студенттерге, студенттик үй бүлөлөргө социалдык-педагогикалык, психологиялык жардам көрсөтүп туруу системасы колго алынып өнүгүү жолунда. Бардык социалдык коргоого муктаж студенттер КРнын тийиштүү мыйзамдарында белгиленген эрежеге ылайык жатакана менен камсыз болушат. Ошондой эле 30 пайыз контракт төлөмүнөн бошотулат.

8. СТУДЕНТТЕРДИН ӨЗДӨШТҮРҮҮ САПАТЫН БААЛОО СИСТЕМАСЫН ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК КАМСЫЗДОО

8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация

8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору

8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы

8.4. ЖМА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби чаралары

8.1. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестация

ОшМУ адистерди даярдоонун сапатын, төмөнкү багыттагы иш чараларды ишке ашыруу менен камсыздайт

- Сапаттуу билим берүү процессинин жалпы жетекчилик системасын түзүү
- Иш берүүчүлөрдүү тартуу менен бирге бүтүрүүчүлөрдү даярдоо сапатынын бирдиктүү талаптарын иштеп чыгуу
- Дисциплиналар боюнча жумушчу программаларды даярдоо жана аларга карата болгон сын пикирлерге мониторинг жүргүзүү
- Студенттердин билим деңгээлин, көндүмдөрүн жана бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларды өздөштүрүүсүнүн баалоо технологиясын түзүү жана жакшыртуу
- Окутуучулук курамдын кесипкөйлүгүн жана компетенттүүлүгүн камсыздоо
- Белгиленген критерийлердин негизинде ишмердүүлүктү баалоо жана окуу процессинин сапаттык көрсөткүчүн башка медициналык окуу мекемелери (иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүн тартуу менен бирге) менен салыштыруу максатында үзгүлтүксүз ички аудит жүргүзүп туруу
- Жүрүзүлүп жаткан ишмердүүлүк боюнча жаңылыктарды, өткөрүлгөн иш чаралардын жыйынтыгы, пландары тууралуу ОшМУнун электрондук каражаты жана жалпы маалымат каражаттары (СМИ) аркылуу коомчулукка кабарлап туруу

Студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүүнүн жана 060110 лаборатордук дарт аныктоо адистиги багытындагы студенттердин аралык сынагы боюнча ченемдик – усулдук жактан камсыздалышы (жалпы медицина GM) ЖОЖдор тууралуу типүү жобого ылайык ишке ашат.

Студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты өткөрүү боюнча жобо ОшМУнун Уставында каралган тартипте ОшМУнун Окумуштуулар Кеңешинде бекитилет.

8.2. Окуудагы жетишкендиктерине учурдагы көзөмөл жана арадагы аттестацияны өткөрүү үчүн баалоо каражаттарынын фонддору

Мамлекеттик билим стандартынын талаптарына ылайык студенттерди аттестациялоо үчүн ОшМУ да студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты жүргүзүү үчүн, баалоо каражаттар фондду бекитилген. Алар өзүнө тесттерди, сынактык суроолорду, компьютердик интерактивдүү программаларды, студенттердин өз алдынча иштеринин темаларын, реферат боюнча темалардын болжолдуу тизмесин жана студенттердин компетенцияны калыптандыруудеңгээлин баалоого болгон текшерүүнүн түрлөрү. ОшМУнун клиникалык кафедраларында студенттердин жетишүүсү боюнча учурдагы текшерүү жана аралык сынакты жүргүзүү үчүн жетиштүү шарттар түзүлгөн.

8.3. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы

Дисциплиналар аралык мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн программасы, формасы жана шарттары ОшМУнун медициналык колледжинин педагогикалык кенешинде

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча факультеттин окуу- усулдук кеңешинин сунушу менен бекитилет.

Мамлекеттик сынак тапшыруу учуру.

8.4. ЖМА өткөрүүнүн программасы, формасы жана тартиби чаралары

Мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн программасы, формасы жана шарттары тууралуу студенттерге 6 айдан кем эмес убакыт аралыгында маалымдалышы керек.

Сынактарга даярдык көрүү үчүн студенттерге тийиштүү шарттар түзүлүп, дисциплиналар боюнча консультациялар өткөрүлөт. Студенттерди мамлекеттик сынактарга даярдоо максатында берүүчү кафедралар предметтер боюнча обзордук лекцияларды уюштурушат. Ошондой эле практикалык сааттарда кырдаалдык маселелердин, ар кандай тест түрүндөгү тапшырмалардын үстүндө иштөө, сынактарга даярдык көрүүгө көмөкчү болот.

Мамлекеттик сынакты мамлекеттик сынак комиссиясы өткөрөт.

Мамлекеттик сынак комиссиясынын негизги аткаруучу милдеттери болуп төмөнкүлөр эсептелинет:

- бүтүрүүчүлөрүн даярдыгынын бимлим берүү стандартына дал келүүсүн аныктоо
- мамлекеттик сынактын жыйынтыгы менен бүтүрүүчүгө тийиштүү квалификация ыйгаруу жана КР нын билим берүү жана илим министирлиги тарабынан белгиленген билими жана квалификациясы тууралуу документтин үлгүсүн тапшыруу
- мамлекеттик сынак комиссиясынын ишинин жыйынтыгынын негизинде адистерди даярдоодо окутууну жакшыртуу тууралуу сунуштарды иштеп чыгуу

Мамлекеттик сынактарды өткөрүүнүн формалары

ОшМУнун эл аралык медициналык факультетинин 060110“Лаборатордук дарт аныктоо” (жалпы медицина) адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик сынактары 2 (эки) этап менен өткөрүлөт

- бүтүрүүчүлөрдүн теориялык даярдыгын тесирлөө аркылуу текшерүү
- тренажер, фантом, муляж, аппаратура жана инструменттер менен бейтапты кароого болгон көндүмдөрүн практикалык жүзүндө колдонууну өздөштүрүү денгээлин текшерүү.
- баарлашуу учурунда кесипке байланышкан конкреттүү маселелерди чече билүүсүнө баа берүү.

Мамлекеттик сынакты өткөрүүнүн процедурасы

Мамлекеттик сынактарды өткөрүү этаптарынын ырааттуулугу жана тартиби ОшМУ нун ректорунун буйругунун негизинде бекитилет.

Мамлекеттик сынактын биринчи этабы – компьютердик тесирлөө (2саат аралыгында). Дисциплиналар боюнча 200 суроону камтыган, бир канча варианттан турган (алардын ичинен бир суроо туура) тесик тапшырмалар. Туура жооптордун саны бүтүрүүчүлөрдүн билимин баалоо критерийи болуп эсептелинет.

Экинчи этап, олуттуу кесиптик маселелерди чече билүүсүнө баа берүүгө жана оозеки – сынак формасына багытталган. Бүтүрүүчүгө терапия, хирургия, педиатрия, акушердик иши жана гинекология дисциплиналары боюнча бейтаптын абалы жана оорулар

тууралуу, кырдаалдык маселелердин үстүндө иштөө боюнча тапшырмалар берилет. Бүтүрүүчүлөрдүн билимин 4 киши ден турган сынак комиссиясы МАК тын төрагасынын катышуусунда баалайт.

Тестирлөө жана сынактын практикалык бөлүгү бүтүрүүчүнү мамлекеттик сынактардын кийинки этаптарына киргизүүгө негиз болот.

9. СТУДЕНТТЕРДИ ДАЯРДОО САПАТЫН КАМСЫЗДООЧУ БАШКА ЧЕНЕМДИК-МЕТОДИКАЛЫК ДОКУМЕНТТЕР ЖАНА МАТЕРИАЛДАР

9.1. Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизмдери

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизмдери

Башкаруунун сапаттын көзөмөлдөө жана негизги тышкы иш кагаздары

- Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамы (акыркы өзгөрүүлөрү менен)
  - Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн “Улуттук аккредитациялык кеңеши” жөнүндө жобосу жана Токтому.
  - Көз карандысыз аккредитациялык агенттиктер боюнча критерийлер “EdNet» ж.б.
  - НББП сын ишке ашыруунун сапатына тышкы баа берүүнүн системасы (иш берүүчүлөрдүн, бүтүрүүчүлөрдүн жана башка окуу процесинге тиешеси бар субъектилердин пикирин эске алуу жана аны талдоо)
  - **Башкаруунун сапатты көзөмөлдөө жана негизги ички иш кагаздары**
  - ОшМУнун миссиясы;
  - Сапаттуу билим берүү тармагы боюнча ОшМУнун саясаты;
  - Сапаттуу билим берүү боюнча жыл сайын түзүлүүчү максаттар;
  - ОшМУнун өнүктүрүү концепциясы жана стратегиялык программалардын жыйнагы;
  - ОшМУнун ректорунун кайрылуусу (жыл сайын);
  - Сапат боюнча жыл сайын түзүлүүчү иш план;
- 9.1. **Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизми.**

Билим берүүнүн сапатын баалоонун ички механизми

1.Окуу дисциплиналары боюнча учурдагы жана аралык сынактардын негизинде бүтүрүүчүлөрдүн билимине баа берүү
--

2.Бүтүрүүчүлөрдү даярдоодо алардын билим сапатына жүргүзүлгөн мониторинг - маалыматтык камсыздоо - жетекчилик чечимдерди кабыл алуу системасынын маалымат менен камсыз болушу жана анын аткарылышына болгон кызмат - баалоо каражаттарын түзүү жана жакшыртуу - бүтүрүүчүлөрдүн пикирлери жана иш берүүчүлөрдүн талаптары боюнча бирдиктүү маалымат базасын түзүү.
3.Окутуунун жана окутуучулук курамдын сапатын баалоо жана кызматкерлерди мотивациялоо
4.Колледждин окуу-усулдук жана илимий ишмердүүлүгү боюнча жыл сайын отчет түзүү
5.Студенттерге, ата-энелерге, кызматкерлерине жана иш берүүчүлөргө мониторинг жүргүзүү
6. Ички аудит
7.Окуу процессин уюштуруу боюнча жобону иш жүзүнө ашыруу жана студенттердин жетишүүсүн көзөмөлдөө системасы

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун тышкы механизми.

9.2. Билим берүүнүн сапатын баалоонун сырткы механизми
1.Билим берүү кызматынын сапатын укуктук жактан жөнгө салуу, окуу жайдын мамлекеттик (көз карандысыз) аккредитациядан өтүүсүнүн жыйынтыгын талдоо
2.Тышкы аудиттер (текшерүү)
3.Мамлекеттик жана аттестациялык комиссияларынын төрагаларынын эсеп кысабы
4.Окуу жайдын бүтүрүүчүлөрүнүн ишке жайгашуусу боюнча маалымат топтоо жана аны талдоо
5.Тышкы уюмдардын пикирлерин топтоо жана талдоо (анкетирлөө)
6. Студенттердин жыл сайын өтүүчү эл аралык кесиптик билим берүү боюнча долбоорлорго катышуусу
7.Студенттердин эл аралык жана республикалык олимпиадаларга катышуусу

10. НКББП ТОЛУГУ МЕНЕН ЖАНА АНЫ ТҮЗГӨН ДОКУМЕНТТЕРДИ УЛАМ ЖАҢЫЛООНУ УЮШТУРУУ БОЮНЧА РЕГЛАМЕНТ

10. НКББП нын мезгилдүү жаңыланып туруусун уюштуруунун эрежелери жана ага тийиштүү болгон иш кагаздары

Мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык **060110** «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча негизги билим берүү программасын иштеп чыгуучулар тарабынан маал малы менен жаңыланып турат. Жылына бир жолу

бүтүрүүчү кафедралар НКББПсы боюнча төмөнкү критерийлерге таянып талдоо жүргүзүп турууга милдеттүү.

- Окутууда колдонулуп жаткан дисциплиналар боюнча окуу-усулдук материалдарды, илимдин өнүгүүсү карата жана тийиштүү мыйзамдарга киргизилген өзгөртүүлөрдү эске алуу менен, актуалдуулугуна баа берүү ошондой эле аларды практика жүзүндө жайылтууга болгон жаңыча мамиле.
- Студенттердин тандоо курстары боюнча дисциплиналарды окуу активдүүлүгүнө болгон баа.
- Бүтүрүүчү цикл өзүн-өзү текшерүүдө иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүн тартуу керек.
  - өзүн-өзү текшерүүнү өткөрүү жана анын жыйынтыгы бүтүрүүчү циклынын турмушунда бекитилип, отчет түзүлөт. Отчетто НКББПна өзгөртүүлөрдү киргизүү боюнча, текшерүүгө тартылган иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрү менен макулдашылган сунуштар камтылышы керек. НКББП на сунушталган пикирлер төмөнкүлөрдү өзүнө камтышы керек
- дисциплиналардын жумушчу программаларына киргизилген өзгөртүүлөрдүн тизмеси
- практика боюнча программага киргизилген өзгөртүүлөрдүн тизмеси
- мамлекеттик сынак боюнча программага киргизилген өзгөртүүлөр
- тандоо курсу боюнча дисциплиналардын тизмесине киргизилген өзгөртүүлөр
- вариативдүү дисциплиналарга киргизилген өзгөртүүлөр

- өзүн-өзү текшерүүнү өткөрүү жана анын жыйынтыгы боюнча отчет, бүтүрүүчү циклынын отурумунда, медицина колледжин Окуу-усулдук Кеңешинде (ОУК) каралып кошумча сын пикирлер жок болсо ОУК тун отурумунда бекитилет.

Эгерде текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча сын пикирлер катталса отчет оңдоого

(кемчиликтерин оңдоого) кайра иштеп чыгууга кайтарылат.

Өзүн өзү текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча билдирүүнү колледжин окуу усулдук кеңеши өз отурумунда (ОУК) бекиткенден кийин 2 апта аралыгында (бекиткен күндөн баштап) окуу маалымат департаментине жөнөтүлөт (УИД – ОМД).

Окуу маалымат департаменти университеттин окуу усулдук бирикмесинин мүчөлөрүнүн ичинен рецензент кылып бирөөнү көрсөтөт. 10 жумушчу күн ичинде рецензент рецензиясын даярдап окуу усулдук бирикмесине тапшырат

Университеттин окуу усулдук бирикмесинин отурумунда өткөрүлгөн текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча колледжин директордун доклады жана рецензенттин сын пикири угулат. Негизги билим берүү программасына өзгөртүүлөрдү киргизүү боюнча текшерүүнүн жыйынтыгына сын пикирлерди эске алуу менен отурумда бекитилет. Негизги билим берүү программасына тийиштүү өзгөртүүлөрдү киргизүү маселеси ОшМУнун окумуштуулар Кеңешинин компетенциясына киргендиктен, НКББП на өзгөртүүлөрдү киргизүү ОшМУнун Окумуштуулар Кеңешинин отурумунда бекитилет. Отурумда бекитилгенден кийин маалымат ОшМУнун расмий сайтына жайгаштырылат.

Тышкы изилдөөнү (экспертиза) уюштуруу тийиштү негизги билим берүү программасын ишке ашыруучу колледжин деканына жүктөлөт. Жүргүзүлгөн тышкы изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча бекитилген эреженин талаптарына ылайык НКББП на өзгөртүүлөр киргизилет.

11. НКББП ИШТЕП ЧЫГУУЧУЛАРЫНЫН, ЭКСПЕРТТЕРИНИН ТИЗМЕСИ

НКББПнын түзүүчүлөр:

1. Макамбаева Г.Б. –Лаборатордук дарт аныктоо адистиги боюнча НКББПнын башчысы

Мүчөлөр:

№	Аты -жөнү	Ээлеген кызматы
1	Макамбаева Гулсанам Бактияровна	“Жалпы медициналак дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу, НКББП башчысы
2	Орозалиев Нургазы Борубаевич	“Жалпы медициналак дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын ага окутуучусу
3	Батаев Абдилашим	ЛБД адистигинин бөлүм башчысы
4	Жакиева Венера Турановна	“Жалпы медициналак дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
	Айыпова Чолпонай Жамшитовна	“Жалпы медициналак дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
5	Сарыева Ырысбү Токтомаматовна	“Табият таану жана так илимдер” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу

6	Каримова Назира Абдыганыевна	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
7	Матаипова Анаркан Кушубаковна	Областык балдар ооруканасы, клиникалык диагностикалык лаборатория. Врач-лаборант
8	Тойчуева Асел Уезбековна	“Жалпы медициналык дисциплиналар” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
9	Атажанова Нурсулуу Адыловна	“Коомдук дисциплиналар бөлүмүнүн” предметтик циклдык комиссиясынын окутуучусу
10	Абдраева Мадина Жанибековна	Бүтүрүүчү, Ошский городской ЦПЗ и ГСЭН с ФКДСОО.
11	Халмурзаева Мамура Нуманжановна	Ата-эне.

Сырткы эксперттер:

1.Шеранова Бермет.

2.Арстанкулов Талантбек.

ТИРКЕМЕЛЕР.

1. Окуу планы (1-тиркеме)
2. Жумушчу окуу планы (2-тиркеме)
3. Программанын компетенциялар картасы (3-тиркеме)
4. Окуу планындагы базалык дисциплиналардын программасына аннотация
5. (4-тиркеме)
6. КОББ компонентке кирүүчү дисциплиналардын программасынын аннотациясы (5-тиркеме)
7. Практикалардын программасына аннотация (6-тиркеме)

НКББПнын Лабораториялык дарт аныктоо адистигин өздөштүрүүдөгү материалдык техникалык шарттары

060110 – «Лаборатордук дарт аныктоо» адистиги боюнча кааналардын, окуу-тренажердук борборлордун БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕСИ

Кааналар:

1. Кыргыз (орус) тили (таблицаалар жана стенддер)
2. Коомдук сабактар (таблицаалар жана стенддер)
3. Чет тили (таблицаалар жана стенддер)
4. Латын тили (таблицаалар жана стенддер)
5. Математика жана информатика (таблицаалар жана стенддер)
6. Кишинин анатомиясы жана физиологиясы жалпы патологиянын негиздери менен (таблицаалар жана стенддер, адамдын скелети жана анын курамдык бөлүктөрү, муляж, фантомдор)
7. Микробиология, вирусология жана иммунологиянын негиздери (таблицаалар жана стенддер, микроскоптор, дары-дармектер)
8. Медициналык генетика (таблицаалар жана стенддер)

9. Жалпы гигиена (таблицаалар жана стенддер, приборлор)
10. Фармакология (плакаттар жана стенддер, дары-дармектер)

11. Медайым ишинин негиздери(плакаттар жана стенддер, бейтапка кам көрүү үчүн керектүү предметтер)
12. Жугуштуу оорулар (плакаттар жана стенддер,муляждар, лабораториялык аныктоо үчүн керектүү инструменттер)

13. Дерматовенерология (плакаттар жана стенддер)
14. Терапия (таблицаалар жана стенддер)
15. Хирургия(плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмө куралдары).

16. Компьютердик каана
17. Интерактивдүү доска жана проектор
18. Машыктыруучу жан ийне саюуучу кааналар ж.б.

Окуу-тренажердук борбор:

Бардык клиникалык адистиктер боюнча:

Кесиптик дисциплиналар үчүн (плакаттар жана стенддер, медициналык иш кагаздар, дарыгерге чейинки жардам көрсөтүү үчүн инструменттер топтому, жөнөкөй физиотерапиялык процедураларды жүргүзүү үчүн шаймандар, медициналык кушетка, лабораториялык изилдөө жүргүзүү үчүн шаймандар).

Спорттук комплекс:

- спорттук зал,
- кенири профилдеги ачык стадион.

Залдар:

- китепкана;
- интернет тамактарына туташтырылган окуу залы;
- электрондук китепкана;
- актылык зал- 1
- медпункт – 1
- ашкана - 2

Адабияттар:

Окутулган предметтер	Окутулган предметтер боюнча адабияттар
Микробиология, основы эпидемиологии и методы микробиологических исследований	Ф.К.Черкес ,”Основы микробиологий, вирусологий и иммунологии” 2012г
	Н.В. Прозоркина, Л.А.Рубашкина «Основы микробиологий, вирусологий и иммунологии”
	Д.А.Адамбеков “Микробиология” 2006
Анатомия жана физиология.	Р.П.Самусев Ю.М.Селин “Анатомия” 1995 г
	Ж.И.Илиязов ,С.Т.Шатманов “Кишинин анатомиясы”
	А.А.Швырев”Анатомия и физиология человека” 2010г
	В.С.Пауков ,П.Ф.Литвиукий «Клиническая патология» 2019г
	Р.И.Билич «Атлас. Анатомия и физиология человека”2017г
	Н.И.Федюкович « Анатомия и физиология человека” 2021г
Биохимия.	Л.М. Пустовалова «Практика лаб.Биохимии исследований 2016 г
	Кишкун А.А. «Клиническая лабораторная диагностика» Москва, 2010 г.
	2) Лифшиц В.М., В.И. Сидельникова «Медицинские лабораторные анализы» Москва 2002 г.
Гигиена с техникой санитарно-гигиенических исследований.	А.М.Большаков , «Общая гигиена» 2016
	И.Г.Крымская “Гигиена и экология человека”2018г
	Э.Э.Саркисянц ,Л.Г.Перекопская “Гигиена с основами организации здравоохранения” 2019г
	А.М.Большаков “Общая гигиена” 2018 г
Методы клинической лабораторной диагностики.	В.С.Камышникова «Клиническая лабораторная диагностика(методы и практ.лаборатор.исследований)2017г
	А.А.Кишкун «Руководство по лабораторным методам диагностика» 2019 г
Медицинская генетика.	Е.К.Тимолянова «Медицинская генетика» 2003г
	Орунбаева Б,М., Аткоуров К.Ш. , Жумабаева А.А. “Методическая разработка к практическим занятиям по биологии с основами медицинкой генетики “ 2015 г
Паразитология.	Биология. Под ред. Ярыгина В.Н.Кн. 1,2. М., Высшая школа, 2004, 320с.
	Биология. Пехов А.П. Учебник для ВУЗов. _М.:ГЭОТАР-Медиа, 2019. 656с

	Паразитарные болезни. Найт Р. Пер. с.англ.- М.:Медицина, 2000,416с.
Техника лабораторных работ.	Любина А.Я., Неменова Ю.М., Попесс М.Э., Чернобильская Г.М. «Техника лабораторных работ» изд. Медицина, Москва, 1995 г. 2.Воскресенский П.И. «Техника лабораторных работ» 8-е издание изд. «Химия», Москва, 1995 г.
Орус тил.	Учебно-методическое пособие по русскому языку для студентов медицинских училищ. Сулайманова А.Д., Мурзабаева А.А., Сенченко Л.Е.2006г. Русский язык и культура речи. Ипполитова Н. А., Князева О. Ю., Савова М. Р2020г. Краткая практическая грамматика русского языка. — М.: Либроком. Милославский И. Г Краткая практическая грамматика русского языка. — М.: Либроком. Милославский И. Г 1 . Кундузакова С., С.Ковалева. Современный русский язык. –Ф., 1988 2. Пехливанова К.И. Грамматика русского языка в иллюстрациях. –М., 1990. 3. Розенталь Д.Э. Современный русский язык. –М., 2014.
Латын тили.	1.Городков Ю.И. «Элементы латинского языкаи основ медицинской терминологии» 2011г. 2. Городков Ю.И. «Латынский язык», «Феникс»,2008г.
Кыргыз тил.	Негизги адабияттар 1. Артыкбаев К. Кыргыз совет адабиятынын тарыхы. – Фрунзе, 1980; 2. Абдулдаев Э. Азыркы кыргыз тили. – Б.; 1998; 3. Давлатова С. Кыргыз тили. Медициналык коллеждин студенттери үчүн. –Ош, 2016; 4. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы. –Фрунзе, 1980; 5. Кыргыз адабияты. Антология. III, V, VII, VIIIтт. – Бишкек, 2012;
Манас тануу.	Абрамзон С.М. Кыргыздардын этногенетикалык жана тарыхый маданий байланышы. Китепте: Кыргыздар, II том,– Б.,2004. 2. Байгазиев С. Манас таануу.–Бишкек.,2000 3. Давлатова С., Исаева М., Жолдошева А. Манас таануу. – Ош, 2015. 4. Манас энциклопедия 1-2 томдор.–Бишкек., 1995 5. Үкүева Б.К. Манас. таануу.–Ош., 2013 Кошумча адабияттар: 1. Исаков Б. «Манас» сабагы. – Б., 1994. 2. «Манас» эпосу жөнүндө. – Б., 1995.

Информатика	<ol style="list-style-type: none"> 3. «Манас». (Кара сөз түрүндөгү баян). –Ф., 1986. 4. Кыргыздар. Он томдук жыйнак. 3-т. (Түзг.: К.Жусупов, К. Иманалиев). – Б.: Учкун, 2004 5. Манасчылар жана изилдөөчүлөр.- Б., 1995. 6. Манасчылар - кыргыз элинин руханий инсандары.- Б., 1992. 7. Мусаев С. Манастаануу илиминин тарыхы. - Б., 2000. 8. Алп манасчынын албан элеси. - Б., 1994. 9. К.Иманалиев. Саякбай –Б., 2008 10. Ш.Уметалиев Манас таануу - Б., 2010. <p>Негизги адабияттар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гилярова М. Г. Информатика для медицинских колледжей. Учебник. М.: Феникс, 2018. 528 бет; 2. Грошев А. С. Информатика. Лабораторный практикум. Архангельск, 2012. 149с.; 3. Мамаев С., Курбаналиев А.Р., Калдыбаева Г.А., Акназарова С.С., “Информатика жана маалымат технологиялары” Ош 2020 4. Шмелева А. Г., Ладынин А. И. Информатика. Информационные технологии в профессиональной деятельности: Microsoft Word. Microsoft Excel: теория и применение для решения профессиональных задач. М.: ЛЕНАНД, 2020. 304 с. <p>5. Кошумча адабияттар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Жунусалиев С. «Информатика» - Бишкек-2009; 7. Зулпукарова Д.И., Сманова Н.Т. Лабораторная работа по информатике. Ош – 2019. 67 с.; 8. Часнык Л.Н. Описания лабораторных работ по курсу «Информационные технологии» Microsoft Word, Excel, PowerPoint 2007 и 2010. Нижний Новгород – 2010; 9. Шооруков А.А., Жакыпбекова А., Зулпукарова Д. “Информатика предмети боюнча лабораториялык жумуштар” Ош-2009, 54 бет. 10. Орозкулов Т., Касымалиев М. Информатика: Базалык курс боюнча практикум жана маселелер 7-9-класстар үчүн.- Б.Педагогика 2015
Инфекционный контроль.	<p>Негизги адабияттар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.В.Н. Сметанн 2020г.Лань”Инфекционная безопасность и инфекционный контроль в медицинских орган зациях”. 2.Покровский В.И., Лисукова Т.Е. “Эпидемиология и инфекционные болезни”Москва 2003г. 3.Осипова В.Л.Загреддинова З.М.” Внутрибольничная инфекция” Москва 2009г. 4. Мамаев Т. “ВИЧ-инфекция” Ош 2005г.
Клиническая патология.	Негизги адабияттар

1. Писарев В.Б., Новочадов В.В. Основы общей и клинической патологии. - М.: «Мир и Образование», 2012 г. (Учебная литература для учащихся медицинских училищ и колледжей).

- 1) Пауков В.С., Литвицкий П.Ф. Основы клинической патологии. - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2019. (Учебная литература для учащихся медицинских училищ и колледжей).
- 2) Ремизов И.В., Дорошенко В.А. Основы патологии. – 2004 г.
- 3) В.П. Митрофаненко, И.В. Алабин. Основы патологии.- М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2013. (Учебная литература для учащихся медицинских училищ и колледжей).
- 4) Пауков В.С., Литвицкий П.Ф. Патология. - М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2004. (Учебная литература для учащихся медицинских училищ и колледжей).

Кошумча адабияттар:

1. Струков А.И., Серов В.В. Патологическая анатомия. - М.: Литтерра, 2009.
2. Швырев А.А., Анатомия и физиология человека с основами общей патологии.- Ростов-на-Дону.: «Феникс», 2013 (Учебная литература для учащихся медицинских училищ и колледжей).
3. Барышников С.Д. Лекции по анатомия и физиология человека с основами общей патологии. 2002 г.
4. Смолева Э. В., Обуховец Т. П., «Сестринское дело в терапии», Москва 2, 2015 г.
5. Чубаков Т.Ч. «СД в терапии и хирургии», 2010 г.